

**ЈЗУ ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
ТЕТОВО**

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ ОД
НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НА ЦЕНТАРОТ ЗА ЈАВНО
ЗДРАВЈЕ ТЕТОВО ЗА 2021 ГОДИНА

јануари, 2022 Тетово

ЈЗУ ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ТЕТОВО

ИЗВЕШТАЈ

ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ ОД
НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НА ЦЕНТАРОТ ЗА ЈАВНО
ЗДРАВЈЕ ТЕТОВО ЗА 2021 ГОДИНА

јануари, 2022 Тетово

ЈЗУ. ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - Тетово

ДИРЕКТОР : MDSc Африм Шехапи

Стручна обработка:

**ОДДЕЛЕНИЕ ПО СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА СО
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНА ДЕЈНОСТ**

Прим. д-р. спец. Тода Крстеска - Раководител
Д-р. на спец. Катарина Видоеска
Д-р. на спец. Фатон Адеми

ОДДЕЛЕНИЕ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЈА СО ДДД

Д-р. спец. Сузана Субашиќ - Раководител
Д-р. спец. Благородна Мишковска Војновска
Д-р на спец. Зорица Зафироска
Д-р на спец. Наим Скендери

**ОДДЕЛЕНИЕ ПО САНИТАРНО ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ СО
ЗДРАВСТВЕНА ЕКОЛОГИЈА**

Д-р. спец. Ратко Давидовски - Раководител
Прим. д-р. спец. Иванка Наумчевска
Д-р. спец. Берун Мустафа
Д-р. на спец. Илија Илијоски

ОДД. ПО МИКРОБИОЛОГИЈА СО ПАРАЗИТОЛОГИЈА

Д-р. спец. Фатиме Јусуфи - Раководител
Д-р. спец. Катерина Бошковска
Д-р на спец. Мумин Селмани

Содржина

Социјално - медицинска дејност

Епидемиолошка дејност

Санитарно - хигиенска дејност

Микробиологија и паразитологија

Медицинска

Дејност

СОЦИЈАЛНО-МЕДИЦИНСКА ДЕЈНОСТ

Социјално-медицинската дејност е комплексна дејност, која се одвива во рамките на здравствениот систем и има за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението. Оваа дејност се одвива преку различни програми и активности, кои се одвиваат во рамките на здравствениот систем и имаат за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението.

Социјално-медицинската дејност е комплексна дејност, која се одвива во рамките на здравствениот систем и има за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението.

Социјално Медицинска Дејност

Социјално-медицинската дејност е комплексна дејност, која се одвива во рамките на здравствениот систем и има за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението. Оваа дејност се одвива преку различни програми и активности, кои се одвиваат во рамките на здравствениот систем и имаат за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението.

ОРГАНИЗАЦИЈА, ПЛАНИРАЊЕ, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНАТА ДЕЈНОСТ

Организацијата за здравствена дејност е комплексна дејност, која се одвива во рамките на здравствениот систем и има за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението.

Организацијата за здравствена дејност е комплексна дејност, која се одвива во рамките на здравствениот систем и има за цел да подобри квалитетот на здравствениот сервис и да ја зголеми здравствената дејност на населението.

СОЦИЈАЛНО-МЕДИЦИНСКА ДЕЈНОСТ

Врз основа на Законот за здравствена заштита, Законот за јавно здравје, Програмите за статистички истражувања од интерес за Републиката, Законот за евиденциите од областа на здравството и другите прописи, социјално-медицинската дејност ја следи здравствената состојба на населението, системот и организацијата на здравствената заштита, планира, програмира, прибира, обработува, анализира и еволуира податоци од здравствената статистика, учествува во изготвување и спроведување на посебните програми од здравствената дејност и предлага мерки за решавање на здравствените потреби на населението, утврдува приоритети за задоволување на потребите и подобрување на здравствената состојба на населението.

Социјално-медицинската дејност во Центарот за јавно здравје Тетово се спроведува во Одделенијата за Социјално-медицинска дејност во Тетово и Гостивар. Покрај социјално-медицинската дејност се спроведуваше и здравствено-статистичка и здравствено-воспитна дејност.

СОЦИЈАЛНО-МЕДИЦИНСКА ДЕЈНОСТ СО ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ

Во ЦЈЗ Тетово во Одделението за Социјално-медицинската дејност во Тетово и Гостивар се прибираат и обработуваат збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од здравствените установи преку одделенијата за здравствена статистика и информатика каде се спроведува софтверска обработка на податоците според утврдени апликативни програми.

По извршената логичка и математичка контрола и компјутерски внес на обработените податоци за утврдените заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерските дејности се изготвуваат извештаи/ анализи кои содржат податоци со кои се прикажува работата на здравствените установи во подрачјето Тетово и Гостивар, кадарот вработен во нив како и податоци за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерските дејности.

1. ОРГАНИЗАЦИЈА, ПЛАНИРАЊЕ, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНАТА ДЕЈНОСТ

Реализацијата на задачите и активностите во областа на Социјално-медицинската дејност во Центарот за јавно здравје - Тетово се одвиваше во согласност со зацртаните мерки и активности во Националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија за 2021 година.

Во делот кој се однесува на програмираните активности од оваа област се предвидува учество во задачи и активности за спроведување на основните јавно здравствени функции и изработка на анализи, извештаи, информации, програми и други стручни материјали за подрачјето за кое е надлежен Центарот, од кои се добива увид во здравствената состојба на населението, степенот на остварување

на здравствената заштита, организационата поставеност на здравствената служба, јавно-здравствените проблеми и потреби на населението, како и мерките за нивно решавање.

Активностите во дејноста беа реализирани врз основа на стручно-методолошките упатства за секоја дејност. Спроведувањето на програмските активности се реализираше во координација и со стручно-методолошка помош од ИЈЗ на РМ.

Социјално-медицинската дејност во Центарот за јавно здравје покрај редовните работни задачи во дејноста, согласно законските одредби за постапување во услови на КОВИД пандемија, спроведуваше и посебни задачи: Учество во спроведување на дежурства, континуирано пополнување на епидемиолошка анкета за потврден случај на ЦОВИД 19 и едукација за мерки за практикување на лична хигиена, спроведување на основни мерки за превенција и контрола на инфекција во домашни услови.

Одделението за социјално медицинска дејност во текот на 2021 година успешно ги спроведе сите задачи од својот домен на работа (програмски задачи од социјална медицина, промоција на здравје - здравствена едукација и здравствена статистика и информатика) во рамки на 2 превентивни програми (Националната годишна програма за јавно здравје и Програмата за рана детекција на малигни заболувања) како и сите пристигнати вон програмски задачи и активности, а како дел од нив вкупно околу 3974 епидемиолошки анкети на позитивни лица на COVID19 и околу 5005 контакти на заболените граѓани (3442 епидемиолошки анкети на позитивни лица на COVID19 и 4287 контакти на заболените граѓани во Тетово и 532 епидемиолошки анкети на позитивни лица на COVID19 и 718 контакти на заболените граѓани во Гостивар)

Во текот на 2021 година, во Социјално-медицинската дејност во Центарот за јавно здравје Тетово беа изготвени и доставени до Институтот за јавно здравје на РМ, Министерството за здравство и други надлежни и заинтересирани установи и организации следните:

Програми, анализи, извештаи и информации:

1. Годишен Извештај за евалуација на Националната годишна програма за јавно здравје во 2020 година за подрачјето на Центарот за јавно здравје Тетово

Рок на изготвување:

15.01. 2021 година

План за работа / реализација на Националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија за 2021 година со временски рок согласно одобрените буџетски средства за тековната година

Рок на изготвување:

февруари 2021 година

2. Анализа за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи во 2020 година за подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје Тетово

Рок на изготвување:

март 2021 година .

3. Информација за болест или состојба по избор на секој Центар, во зависност од актуелноста, односно застапеноста во регионот во 2020
    - Информација за состојбите со Респираторни заболувања во 2020 година на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје ТетовоРок на изготвување : март 2021 година
  4. Збирен Извештај за вработен кадар во здравствените установи на подрачјето на ЈЗУ ЦЈЗ Тетово за 2020 година;
Рок на изготвување мај 2021 година
  5. Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет на подрачјето на ЈЗУ ЦЈЗ Тетово за 2020 година
Рок на изготвување јуни 2021 година
  6. Анализа на амбулантно-поликлинички морбидитет на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје Тетово за 2020 година;
Рок на изготвување јули 2021 година
- Предлог -Годишна Програма за јавно здравје во подрачјето на Центарот за јавно здравје Тетово за 2022 година
- Рок на изготвување септември 2021 година
7. Извештај за здравјето на населението на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје Тетово за 2020 година;
Рок на изготвување октомври 2021 година
  8. Информација за една вулнерабилна група, по избор на секој Центар, во зависност од актуелноста, односно застапеноста во регионот во 2020
    - Информација за здравјето на младите од 18-30 години на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје Тетово за 2020 година.Рок на изготвување ноември 2021 година

Исто така, континуирано беа изготвувани и други информации, анализи, извештаи, дефинирани морбидитетни табели по барање на: Министерство за здравство, Институтот за јавно здравје, Фондот за здравство и по барања на поединци за информации од јавен карактер:

- Во текот на 2021 година беа лизирани 34 вонредни барања

2. ЗДРАВСТВЕНО- ВОСПИТНА ДЕЈНОСТ

Во рамките на Одделението за социјална медицина во Центарот за јавно здравје, согласно законските одредби, се планираат, програмираат, извршуваат и евалуираат активности од здравствено-воспитната дејност со населението на подрачјето на Центарот. Во оваа смисла, се изготвуваат годишни програми и извештаи, повремени информации и анализи за спроведените здравствено - воспитни активности во одредени периоди, но исто така се пружа стручно-методолошка помош за здравствените организации на подрачјето, се координираат активности со повеќе владини и невладини организации, се одржуваат предавања, трибини, семинари и други форми на здравствено-промотивна активност.

Здравствено-воспитната активност на ниво на ЦЈЗ беше со координиран пристап на трите основни дејности со единиците на локална самоуправа и беше насочена кон: предучилишни и училишни установи, здравствени установи, претпријатија, здруженија, јавни гласила.

Спроведување на здравствена едукација преку едукативни предавања за целни групи на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје Тетово

Центарот за јавно здравје Тетово, преку секторот за здравствено воспитание и промоција на здравје својата законска и програмска обврска од областа здравствено-воспитна дејност и промоција на здравје ја оствари преку конкретно и континуирано спроведување на здравствено-воспитни активности на теренот на своето подрачје.

Здравствената едукација се реализираше преку едукативни предавања, работилници, трибини во разни средини на подрачјето на ЦЈЗ Тетово, со цел подигање на општата и здравствена култура кај населението за зачувување на здравјето и спречување и сузбивање на заболувањата.

Едукацијата беше насочена пред сè кон:

- превенција на акутни и хронични незаразни заболувања;
- исхрана и здравје - здрави училишни оброци и здравствен ризик од неправилна исхрана особено од консумирање на освежителни безалкохолни пијалоци;
- здравствениот бенефит од спроведување на редовна физичка активност;
- активности во периодот на детството, адолесценцијата и раниот адултен период.

Во текот на 2021 година, во Социјално-медицинската дејност од Центарот за јавно здравје Тетово согласно програмските задачи (доставен акционен план приспособен според расположливите капацитети и можности, во услови на КОВИД пандемија) се извршија следните активности од здравствено-воспитната дејност:

Предавања

Едукативните предавања по училиштата и другите образовни институции, како и предавањата на целни групи оваа година беа запрени, согласно донесените мерки.

- Центарот за јавно здравје во борбата против КОВИД-19 секојдневно за пациентите и

членовите на семејството вршеше **едукација** за мерки за практикување на лична хигиена, спроведување на основните мерки за превенција и контрола на инфекција во домашни услови, за тоа како да се грижат за членот на семејството кој е со потврдена или сомнителна инфекција на КОВИД-19 што е можно посигурно и да го спречат ширењето на инфекцијата на другите членови од семејството.

- Одделението за социјална медицина во рамките на оваа активност сподели 415 примероци од протоколот за домашно лекување на тема: „Препораки за членови на семејството на пациентот во домашна нега „ за семејството во семејства каде има членови на домашно лекување. (Упатство за домашно лекување дел I Препораки за членови на семејството на пациентот во домашна нега).

Печатење (изготвување) на агитка или брошура на наведена тема

- Изготвена брошура/флаер на тема: „*Часовничој чука* „ по повод Светскиот ден на борба против туберкулоза, 24 март.

Дистрибуција на Плакати, Брошури

- Дистрибуирани се вкупно 1434 флаери/брошури во Тетово и Гостивар
- Од нив:
- ✓ 120 флаери/брошури на тема: „*Часовничој чука* „ дистрибуирани во здравствени установи во рамки на одбележувањето на Светскиот ден на борба против туберкулоза
  - ✓ 30 флаери/брошури на тема: „*Инвестиција во медицинските сестри за подобра медицинска нега*„ (14 примероци на македонски и 16 примероци на албански јазик),
  - ✓ 30 постери со тема: „*Здравствениите работници се предводници во одговорот на Ковид 19 обезбедувајќи висок квалитет, достоинствен шрејман и поддршка и Здравје за сите*„ (19 примероци на македонски и 11 примероци на албански јазик) во 9 здравствени установи, по повод одбележувањето на Светскиот ден на здравјето 7 Април;
  - ✓ 40 флаери/брошури на тема: „*Заштити се од кариес*„ на македонски јазик, дистрибуирани во 4 здравствени установи, по повод одбележувањето на Светскиот ден на оралното здравје;
  - ✓ 40 постери на тема: „*Вакцинирај се да дојдеме до 0 (нула) нови случаи со Ковид 19*„ и

- ✓ 20 флаери/ инфографици на тема: „Тийови на вакцини иројив Ковид 19,, на македонски и албански јазик во 17 здравствени установи, по повод актуелната пандемија со Ковид 19, водени од значајноста на улогата на спроведување на вакцинацијата, посебно оваа тековна година;
- ✓ 6 постери на тема: „Посвети се за да се оџкажеш - Пред да биде ирмногу доцна,, 2 на македонски и 4 на албански јазик, по повод светскиот ден без тутун, 31 Мај
- ✓ 232 флаери/брошури на тема: „Користиете срце за да го слушате вешето срце,, (123 примероци на македонски и 109 примероци на албански јазик);
- ✓ 205 флаери/брошури на тема: „Користиете срце за да го иоврзете секое срце,, (99 примероци на македонски и 106 примероци на албански јазик); и
- ✓ 43 постери со тема: „Кардиоваскуларните болести број 1 убиец во светот,, (25 примероци на македонски и 18 примероци на албански јазик), по повод одбележувањето на Светскиот ден на срцето 29 Септември. (прилог: потврда за поделен промотивен материјал)
- ✓ 350 флаери/брошури на тема: „Ризик фактори за Рак на дојка,, и 19 постери на тема: „Биди свесен за ракот на дојката,, (58 примероци на македонски, 358 на албански јазик), по повод одбележувањето на Октомври - Месецот посветен на борба против рак на дојка;
- ✓ 17 постери со тема: „Машкото здравје!!!!,, по повод одбележувањето Ноември - Светски месец на машкото здравје;
- ✓ 62 флаери/брошури на тема: „Сексуалното здравје во период на пандемија!!!,, и „Последици од прекумерна употреба на интернет во период на пандемија!!!,, (26 примероци на македонски и 36 примероци на албански јазик) во 13 здравствени установи;
- ✓ 220 флаери/брошури на тема: „Прекумерна употреба на наргиле и Тест на зависност од Никотин,, (55 примероци на македонски и 165 примероци на албански јазик) во 7 здравствени установи; (прилог: потврда за поделен промотивен материјал)

Одбележување на светски денови, недели

Одбележени се следните денови, недели:

- ЈАНУАРИ-СВЕТСКИ МЕСЕЦ НА СВЕШНОСТА ЗА РАК НА ГРЛО НА МАТКА,
- ЕВРОПСКАТА НЕДЕЛА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА РАК НА ГРЛОТО НА МАТКА, 25-29 јануари
- СВЕТСКИ ДЕН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗА, 24 Март
- СВЕТСКИ ДЕН НА ЗДРАВЈЕТО, 7 април
- СВЕТСКИ ДЕН НА ХИГИЕНА НА РАЦЕТЕ, 5 мај
- СВЕТСКИ ДЕН БЕЗ ТУТУН, 31 мај
- СВЕТСКИ ДЕН НА СРЦЕТО, 29 септември
- СВЕТСКИОТ ДЕН НА ДИЈАБЕТ, 14 Ноември

- ОКТОМВРИ - МЕСЕЦ ПОСВЕТЕН НА БОРБА ПРОТИВ РАК НА ДОЈКА
- НОЕМВРИ - СВЕТСКИ МЕСЕЦ ПОСВЕТЕН НА МАШКОТО ЗДРАВЈЕ
- МЕЃУНАРОДЕН ДЕН НА ЛИЦАТА СО ПОСЕБНИ ПОТРЕБИ - 3 Декември

- По повод одбележувањето на **Јануари - Светскиот месец на свесноста за рак на грло на матка**, и **Европската недела за превенција на рак на грлото на матка, 25-29 јануари** поделен е промотивен материјал/постери на тема: „Јануари е месец на свесност за рак на грло на матка,, и Сите жени се под ризик! Инфографици(Рак на грлото на матката низ прашања и одговори) и стручен текст (Состојба со морбидитет и морталитет од цервикален канцер и резултати од скрининг програмата за негово рано откривање и истиот е поставен на фб страницата на ЦЈЗ Тетово

- По повод одбележувањето на **Светскиот ден на туберкулозата, 24 март**, изготвена е брошура/флаер на тема: „**Часовнички чука**,, и истиот е поставен на фб страницата на ЦЈЗ Тетово

- **7 април - Светскиот ден на здравјето** - По повод одбележувањето на Светскиот ден на здравјето, поделен е промотивен материјал подготвен од ИЈЗ на македонски и албански јазик, во здравствените установи и истиот е објавен на ФБ страницата на ЦЈЗ Тетово. Темата на овогодинашната кампања на СЗО е: „**Градење поправеден, поздрав свет**,, Во рамки на одбележувањето, поделени се 30 флаери/брошури на тема: „**Инвестиција во медицинскиите сестри за подобра медицинска нега**,, (14 примероци на македонски и 16 примероци на албански јазик) и поставени 30 постери на тема: **Здравствениите работници се предводници во одговорот на Ковид 19 обезбедувајќи висок квалитет, досвоен лидерман и поддршка и Здравје за сите**,, (19 примероци на македонски и 11 примероци на албански јазик) во 9 здравствени установи во Тетово и Гостивар;

- По повод одбележувањето на **Светскиот ден за хигиена на рацете, 5 мај**, споделен е промотивен материјал подготвен од СЗО на македонски и албански јазик со сите здравствени установи во регионот и истиот е објавен на ФБ страницата на ЦЈЗ Тетово.

- **31 мај - Светски ден без тутун** - Со учество на он-лине стручен состанок посветен на Светскиот ден без тутун и поставен промотивен/ стручен материјал на ФБ страницата на ЦЈЗ Тетово, подготвен од ИЈЗ на македонски и албански јазик, се одбележа 31 Мај.

Во рамките на одбележувањето, поставени се 6 постери на тема: „**Посвети се за да се откажеш - Пред да биде премногу доцна**,, на македонски и албански јазик. Темата на овогодинашната кампања на СЗО е: „**Посвети се за да се откажеш**,,

- По повод одбележувањето на **Светскиот ден на срцето, 29 септември**, споделен е промотивен материјал подготвен од ИЈЗ на македонски и албански јазик и истиот е поставен на ФБ страницата на ЦЈЗ Тетово. Слоганот на светскиот ден на срцето гласи, **Го молиме светот да го КОРИСТИ СРЦЕТО за да се поврзе**. Во рамки на одбележувањето, поделени се 115 флаери на тема: „**Користете срце за**

да го слушаше вешето срце,, (61 примероци на македонски и 54 примероци на албански јазик), 99 флаери на тема: „Користијте срце за да го поврзете секое срце,, (49 примероци на македонски и 50 примероци на албански јазик), на одредени фреквентни места каде што имаше присуство на повеќе граѓани; и поставени се 32 постери со тема: „Кардиоваскуларните болести број 1 убиец во светот,, (25 примероци на македонски и 7 примероци на албански јазик), на видни места пред влез на здравствени установи во сите општини кои припаѓаат на нашето подрачје. Затоа оваа година, слоганот на Светскиот ден на срцето гласи, го молиме светот да го КОРИСТИ СРЦЕТО за да се поврзе.

- По повод одбележувањето на **Октомври - Месец посветен на борба против рак на дојка**, споделен е промотивен материјал подготвен од ИЈЗ на македонски и албански јазик и истиот е поставен на ФБ страницата на ЦЈЗ Тетово. Во рамки на одбележувањето, поделени се 350 флери/брошури на тема: „Ризик фактори за Рак на дојка и Биди свесен за ракот на дојката,, и поставени се 19 постери (58 на македонски, 358 на албански јазик) во 8 здравствени установи во Тетово.

- По повод одбележувањето на Светскиот ден на дијабет, 14 ноември, постирани се стручни материјали на веб страницата на ЦЈЗ изготвени од ИЈЗ.

- По повод одбележувањето Ноември - Светски месец на машкото здравје, поставени се 17 постери со тема: „Машкото здравје!!!!,, на видни места пред влезот на 8 здравствени установи и истиот е постиран на веб страницата на ЦЈЗ.

- По повод одбележувањето на 3 Декември - Меѓународен ден на лицата со посебни потреби, постирани се стручни материјали на веб страницата на ЦЈЗ изготвени од ИЈЗ.

Прилог: Извештај за број на реализирани одбележувања
Потврда за поделен промотивен материјал

Ажурирање на ВЕБ страната на ЈЗУ ЦЈЗ Тетово

Се постираа стручни материјали на веб страницата на ЦЈЗ изготвени од ИЈЗ

- Теми кои се поставени на нашата ВЕБ страна во текот на годината се :
- Јануари - Светски месец на свесноста за рак на грло на матка, и
- Европската недела за превенција на рак на грлото на матка, 25-29 јануари
- Светски ден за борба против туберкулоза, 24 март
- Светски ден на здравјето, 7 април
- Светски ден за хигиена на рацете, 5 мај
- Светски ден на срцето, 29 септември
- Светски ден на борба против дијабет, 14-ти ноември
- Октомври - Месец посветен на борба против рак на дојка
- Ноември - Светски месец посветен на машкото здравје
- Меѓународен ден на лицата со посебни потреби, 3 Декември

Работа на Советувалишта за сексуално и репродуктивно здравје и советувалишта за одвикнување од пушење

Како дел од активностите и превентивните активности во насока на здрави стилови и навики, во рамките на ЦЈЗ продолжи да функционира советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје, каде младите и адолесцентите добиваа бесплатни совети, кондоми и орални контрацептивни средства и се спроведуваа доброволните ХИВ тестирања, како и советувалиштето за одвикнување од пушење кои ги спроведуваше активностите согласно оваа програма и Акциониот план за превенција на конзумирање алкохол и пушење цигари кај деца и млади како составен дел на училишните програми.

Во рамки на Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје и Советувалиштето за одвикнување од пушење спроведени се следните активности:

- Број на советувани лица за пушење.....8
- Број на советувани млади луѓе 8
- Број на поделени кондоми...../
- Број на поделени лубриканти...../
- Број на поделени орални контрацептиви...../

Во **Советувалиштето за одвикнување од пушење** се спроведени 2 индивидуални едукации на клиенти како прво советување за откажување од пушење. Нема интерес кај пушачите за одвикнување од пушење.

Во **Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје** дадени се совети на 8 ученици на кои им се поделени, брошури и флаери за сексуално преносливи инфекции и СИДА.

**Интерсекторска соработка со други Владини и невладини
и меѓународни институции :**

- Учество на стручен работен состанок во врска со реализација на Националната програма за јавно здравје на РМ за 2021 година, со цел договор околу активностите и термините за изработка на задачите за секој ЦЈЗ посебно. Он-лине средбата се одржа на 27 јануари 2021 во 15.00 часот.
- Учество на онлајн работен состанок за дискусија и утврдување на задачите според планот и програмата за јавно здравје 2021 и поставување на заеднички цели особено во услови на пандемијата со КОВИД (КОВИД центрите) и предизвиците со кои се соочуваме при прибирање, обработка и анализа на податоци, кој се одржа на 3 февруари 2021г. во 12.00 часот.
- Учество на Он-лине работен состанок поради усогласување на изработка на податоците од Извештајот за болничко-стационарно лекување Образец: 30-21-60; (дневни болници), Упатство, (ковид кревети, онкологија психијатрија, дефинирање на показатели во Информацијата за искористеност на болнички капацитети) и разно. кој беше одржан на 3 март 2021г. во 12.00 часот.
- Учество на Он-лине стручен состанок на Специјалистичкото здружение на лекарите по социјална медицина со организација на здравствената дејност, кој се одржа на ден 4 март 2021 година, четврток со почеток во 12:30 часот на платформата ЗООМ.
- Учество на Он-лине стручен состанок посветен на 31 Мај - Светскиот ден без тутун кој се одржа на 27 мај во 12 часот на платформата ЗООМ во организација на институтот за јавно здравје на РСМакедонија и Центарот за семејна медицина при Медицински факултет од Скопје. Темата на овогодинашната кампања на СЗО е „ Посвети се за да се откажеш,, и е реализирана со подршка на СЗО-Канцеларија во РСМакедонија.
- Учество на Он-лине стручен состанок на Специјалистичкото здружение на лекарите по социјална медицина со организација на здравствената дејност, кој се одржа на ден 24 јуни 2021 година, четврток со почеток во 12:00 часот на платформата ЗООМ.

3. ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ИНФОРМАТИКА

Спроведувањето на активностите од областа на здравствена статистика и информатика е регулирано со повеќе законски прописи, посебно со Законот за здравствена заштита на населението и Законот за евиденции во областа на здравството, и тоа представува перманентна активност на вработените во социјално-медицинската дејност, отсекогаш за здравствена статистика и информатика во Центарот за јавно здравје - Тетово.

Во текот на 2021 година оваа задача се спроведуваше со прибирање на:

- збирни извештаи од сите дејности (општа медицина, здравствена заштита на деца, училишни деца и младина, жени и.т.н.) од сите здравствени установи на подрачјето на Центарот (јавни и приватни) во кои се содржани податоци за работата, кадарот и утврдените заболувања и состојби, во секоја од овие дејности за здравствената заштита;

- индивидуални извештаи: Извештај за стационарно лекувано лице, Пријава за породување, Пријава за абортус, Пријава за несреќа на работа.

- пријави за масовни незаразни заболувања: Пријава за малигна неоплазма, Пријава за шеќерна болест, Пријава за исхемични заболувања на срцето, Пријава за бубрежна инсуфициенција, Пријава за психози, Пријава за алкохолизам и други зависности, Пријава за професионално заболување, Пријава за интоксикација, Пријава за сообраќаен трауматизам.

После прибирањето на наведените збирни извештаи, индивидуални статистички извештаи и пријави за масовни незаразни заболувања од сите здравствени установи на подрачјето на Центарот во определен рок, се изврши понатамошна нивна статистичка обработка и анализа.

Реализацијата на оваа обработка опфати :

- следење на комплетноста на доставените извештаи и пријави од здравствените установи и дејности од примарната, специјалистичко-консултативната и болничката здравствена заштита, вршење на логичка и математичка контрола на податоците и корекција на пропустите и недостатоците во нив;

- компјутерски внес и автоматска обработка на податоците од збирните извештаи, индивидуалните извештаи и пријавите за масовни незаразни заболувања од сите здравствени установи на подрачјето на Центарот;

- анализа на здравствено-статистичките податоци и изготвување на збирни тримесечни, полугодишни и годишни извештаи посебно по дејности, здравствени установи, општини и збирно за сите здравствени установи на подрачјето на Центарот, и нивно доставување во предвидени рокови до ИЈЗ на РМ;

- внесување на податоците од пријавите за масовни незаразни заболувања во посебни евиденциони книги и водење на такви книги за сите масовни незаразни заболувања согласно Законот за евиденции во областа на здравството;

- давање стручно-методолошка помош на здравствените работници за водењето на медицинската документација и евиденција, изготвувањето на извештаи и правилната примена на X Ревизија од МКБ. Оваа активност ќе се

врши при доаѓање на заинтересираните здравствени работници во одделението и преку вршење увиди во здравствените установи и медицинските единици на терен.

- обработка и давање на здравствено-статистички податоци по барање на заинтересирани органи, установи и поединци согласно законските прописи.

Обемот на работа е зголемен по однос на квантитетот и квалитетот на податоците при обработката на извештаите кои беа доставени од сие дејности во примарната здравствена заштита, и тоа по дејности, по здравствени установи, по општини и вкупно за целото подрачје на Центарот. Обемот на работа во овој отсек се зголеми и со постојаното отворање на нови приватни здравствени установи кои согласно законските прописи се должни да доставуваат извештаи за кадар, извршената работа и утврдениот морбидитет.

Во соработка со Државниот здравствен и санитарен инспекторат- подрачно одделение Тетово, Гостивар, сите овие здравствени установи ќе бидат посетени, дадени инструктажи, направени записници и решенија и ќе бидат опфатени во здравствено-статистичкиот систем.

1. Од областа на здравствена статистика и информатика од обработените податоци од електронскиот здравствен систем „ мој термин,, и извештаите од Центарот за јавно здравје Тетово беа изготвени:

1.1 Прибирање и вршење на логична и математичка контрола на податоците, компјутерски внес и обработка на податоци од збирните извештаи за IV тромесечие 2020 година.....	1540
1.2 Изготвување на полугодишни збирни извештаи за кадар и посети и утврдени заболувања и состојби за II полугодие 2020 година	5799
1.3 Прибирање и вршење на логична и математичка контрола на податоците, компјутерски внес и обработка на податоците од годишни збирни извештаи за кадар од здравствените установи за 2020 година	993
1.4 Изготвување и вршење на логична и математичка контрола на податоците, компјутерски внес и обработка на податоци од збирните извештаи од кадар и посети од I тромесечие 2021 година	883
1.5 Изготвување на полугодишни извештаи за кадар и посети и утврдени заболувања и состојби за I полугодие 2021 година.....	2680
1.6 Прибирање и вршење на логична и математичка контрола на податоците, компјутерски внес и обработка на податоци од збирните извештаи од II тромесечие 2021 година	892
1.7 Прибирање и вршење на логична и математичка контрола на податоците, компјутерски внес и обработка на податоци од збирните извештаи од III тромесечие 2021 година	1301
1.8 Обработка на Пријави за ХНБ.....	5757
1.9 Прибирање, вршење на логична контрола на податоците од индивидуални извештаи за декември 2020 г. и јануари-ноември 2021 година, компјутерски внес и обработка на податоците.....	13205
2. Изготвување на публикација „Збирен извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2020 година,, ...	1

**ПРЕГЛЕД НА ЗБИРНИ И ИНДИВИДУАЛНИ ИЗВЕШТАИ ДОБИЕНИ И
ОБРАБОТЕНИ ВО ЦЈЗ ТЕТОВО И ДОСТАВЕНИ ДО ИЈЗ-СКОПЈЕ
ЗА 2021 ГОДИНА**

Табела бр.1

1. Прибирање и обработка на збирни извештаи по здравствени дејности:	Број на доставени извештаи од здравствени установи по општини		
	ЦЈЗ	Тетово	Гостивар
	Вкупно	тримесечни	тримесечни
Општа медицина	1194	776	418
а.Приватни здр. установи	1178	770	408
б.Јавни здравствени установи	16	6	10
Медицина на труд	10	6	4
Здрав. заштита на предучилишни деца	948	610	338
а,Приватни здр. установи	926	602	324
б.Јавни здравствени установи	22	8	14
Здрав.заштита на училишни деца	852	473	379
а.Здрав.заштита на училишни деца (приватни ординации)	844	465	379
б. Здрав.заштита на училишни деца (превентива)	8	8	
Здравствена заштита на жените(приватни ординации)	142	104	38
Здрав. заштита од белод.заб.и ТБЦ	9	5	4
Забоздравствена заштита	1376	764	612
а.Забоздравствена заштита(превентива)			
б.Забоздравствена заштита(општествени ординации)	8	8	
в.Забоздравствена заштита(приватни ординации)	1368	756	612
Здравствено воспитување	12	6	6
Болничко-стационарна дејност итн.	16	8	8

Кожно-венеричен диспансер	4	4	
Сл. за рехабилитација	8	4	4
Сл. за ментално здравје			
Специјалистичко - консултативна дејн.	149	59	90
а. Општествени ординации	107	33	74
б. Приватни ординации	42	26	16
Трансфузиологија	8	4	4
Клиничка и хемиска лабораторија	57	41	16
а. Клиничка и хемиска лабора. (општествени)	19	19	
б. Клиничка и хемиска лабора. (приватни)	38	22	16
Поливалентна патронажа	50	24	26
Микробиологија	8	4	4
животни намирници	18	10	8
Кадрова структура	183	115	68
2. Број на посетени медицински единици - пунктови (опфатеност) на терен со цел за инструктажа за водење на збирните извештаи	16	8	8
ВКУПНО	5044	3017	2027
а. Приватни здр. установи	4757	2864	1865
б. Јавни здравствени установи	287	153	162

Во текот на **2021** година од сите здравствени установи на подрачјето на Центарот, беа прибрани и обработени вкупно околу **5044 збирни извештаи** и тоа од: **Тетово 3017** и **Гостивар 2027** збирни извештаи

Табела бр. 2

3. Изготвени тримесечни, шестмесечни и годишни извештаи	Изготвени збирни извештајни обрасци по општини								
	Вкупно ЦЈЗ			Тетово			Гостивар		
	Тромесечни	шест месечни	Годишни	Тромесечни	шест месечни	Годишни	Тромесечни	шест месечни	Годишни
Општа медицина		1855			1269			586	
а.Приватни здр. установи		1767			1202			565	
б.Јавни здравствени установи		88			67			21	
Медицина на труд		22			14			8	
Здрав. заштита на предучилишни деца		1549			1083			466	
а.Приватни здр. установи		1459			1014			445	
б.Јавни здравствени установи		90			69			21	
Здрав.заштита на училишни деца		1363			833			530	
а.Здрав.заштита на училишни деца (приватни ординации)		1332			802			530	
б. Здрав.заштита на училишни деца (превентива)		31			31				
Здравствена заштита на жените (приватни ордин.)		168			100			68	
Здрав. заштита од белод.заб.и ТБЦ		36			24			12	
Забоздравствена заштита		2070			1302			768	
а.Забоздравствена заштита(превентива)		4			4				
б.Забоздравствена заштита(општествени ординации)		715			715				
в.Забоздравствена заштита(приватни ординации)		1351			583			768	

Здравствено воспитување		16			8			8	
Болничко- стационарна дејност итн.		32			24			8	
Кожно-венеричен диспанзер		8			8				
Сл. за рехабилитација		16			8			8	
Сл. за ментално здравје									
Специјалистичко – консултативна дејн		148			69			79	
Трансфузиологија		16			8			8	
Клиничка и хемиска лабораторија		88			65			23	
Клиничка и хемиска лабора.(општествени)		42			42				
Клиничка и хемиска лабора.(приватни)		46			23			23	
Поливалентна патронажа		74			51			23	
Специјалистички сл. приватни ординации		66			44			22	
Микробиологија		16			8			8	
животни намирници	28	16		12	8		16	8	
извештај за кадар			903			696			207
ВКУПНО	28	8260	903	12	5630	696	16	2630	207
а.Приватни здр. установи		7538	893		5116	696		2422	197
б.Јавни здравствени установи	28	722	10	12	514		16	208	10

Во отсекот за здравствена статистика и информатика во текот на **2021** година беа изготвени вкупно околу **8260** збирни тримесечни, полугодишни и годишни извештаи, и тоа: за **Тетово 5630** и за **Гостивар 2630** збирни извештаи.

Согласно Законот за евиденции во областа на здравството, во врска со прибирање, контрола и обработка на **пријави за масовни незаразни заболувања** во Центарот беа прибрани вкупно околу **5757** пријави за овие заболувања, и тоа: од **Тетово 5742** и од **Гостивар 15** пријави.

Табела бр 3

4. Прибирање и контролирање на индивидуални извештајни образци по општини:	Вкупно ЦЈЗ	Тетово	Гостивар
- Извештај за стационарно лекувано лице	11355	8214	3141
- Пријави за породувања	1755	1242	513
- Пријави за абортус	95	95	
- Пријави за несреќи на работа			
Вкупно	13205	9551	3654
5. Прибирање, контрола и евидентирање на пријавите за масовни незаразни заболувања и тоа:			
Образец МЗС-01	15		15
Образец МЗС-02	5116	5116	
Образец МЗС-03	47	47	
Образец МЗС-04	365	365	
Образец МЗС-05	161	161	
Образец МЗС- 06	2	2	
Образец МЗС- 07			
Образец МЗС- 08			
Образец МЗС-09			
Образец МЗС-10	5	5	
Образец бр. 3-35-86	46	46	
Индивидуални извеш. за зависности од дроги			
Вкупно	5757	5742	15
6. Број на посети со инструктажа во врска со пропустите кај индивидуалните извештаи	16	8	8

Во Центарот за јавно здравје-Тетово во текот на **2021** година, беа прибрани и обработени вкупно околу **13205** индивидуални извештаи, и тоа: Извештаи за стационарно лекувани лица **11355**, Пријави за породување **1755**, Пријави за абортус **95** и Пријави за несреќи на работа **0**.

За правилна обработка на здравствено-статистичките податоци се пружаше постојано стручно-методолошка помош за инструктора за правилно водење на медицинската документација и евиденција со укажување на пропустите при обработката и доставувањето на податоците. Овие активности беа реализирани со доаѓање на здравствените работници во одделението за социјална медицина, секторот за здравствена статистика и информатика, како и со вршење на теренски посети и увиди во здравствените установи во градот и останатите населени места на подрачјето на Центарот.

Во тек на 2021 година беа направени теренски увиди, од кои за збирните извештаи 16 за индивидуалните извештаи 16 и 16 за пријавите за масовни незаразни болести.

Овие посети се правеа како на претходно отворените, така и на сите новоотворени приватни здравствени установи во регионот во соработка со Државниот здравствен и санитарен инспекторат - подрачно одделение Тетово и Гостивар, при што покрај стручно-методолошка помош ќе се изготвуваат и записници за исполнување на законските обврски во оваа област.

Давање на податоци

Има зголемување на бројот на барања за давање на податоци од одделението. Од јавните здравствени установи, пред се општата болница-Тетово и Гостивар заради барањата на ФЗО за следење на активностите и фактурирање на услугите во здравствените установи од ЦЈЗ-Тетово континуирано се доставуваат податоци за работата и утврдените заболувања во нивните служби во вид на извештаи за различни периоди: месечни, тримесечни и годишни. Исто така се доставуваат и податоци на барања од ИЈЗ на РМ, како и од други установи или физички лица најповеќе студенти на Медицинските факултети и други факултети за дипломска работа.

Во тек на 2021 година беа реализирани 10 вонредни барања за информации од јавен карактер.

Проблем кој се јавува во реализацијата на активностите од доменот на здравствената статистика е непридржување на одредени здравствени установи до законските прописи за доставување на податоци во предвидените рокови. Исто така голем проблем е неусогласеноста на софтверските програми за автоматска обработка на податоците од амбулантно-поликлиничката и болничката дејност на ниво на Република, како и немањето на софтверски програми за обработка на голем дел од податоците пред се за: масовните незаразни заболувања, следењето и ажурирањето на состојбите со кадарот во здравствените установи од подрачјето на Центарот и останатите активности во областа на оваа дејност.

ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ

Епидемиолошката дејност е една од основните задачи на здравствениот персонал и се состои од собирање, анализа и интерпретација на податоци за забележани болести, здравствено стање на населението од страна на здравствениот персонал и на други лица. Болестите се групирани според нивната природа и место на забележување. Епидемиолошката дејност се базира на здравствена статистика и на други извори на податоци. Примерите за епидемиолошка дејност се:

ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ НА ЗАРАЗЛИВИ БОЛЕСТИ

- Во 1971 година епидемиолошки центар, којшто е основан во 1971 година во земјата Бразил и првпат започна да работи со целта да се забележат болести со 461 болест на следна прегледна табела (табела 1).
- Без забележување 1 забележана болест на забележани болести и 1 забележана болест на забележани болести од страна на здравствениот персонал. Така, епидемиолошката дејност се базира на здравствена статистика и на други извори на податоци.
- Епидемиолошката дејност е една од основните задачи на здравствениот персонал.

Епидемиолошка Дејност

- Изготвување на епидемиолошки центар во земјата Бразил, којшто е основан во 1971 година и првпат започна да работи со целта да се забележат болести со 461 болест на следна прегледна табела (табела 1).
- На 1971 година започна да работи епидемиолошки центар којшто е основан во 1971 година и првпат започна да работи со целта да се забележат болести со 461 болест на следна прегледна табела (табела 1).
- На 1971 година започна да работи епидемиолошки центар којшто е основан во 1971 година и првпат започна да работи со целта да се забележат болести со 461 болест на следна прегледна табела (табела 1).
- Без забележување 1 забележана болест од страна на здравствениот персонал и лабораториски институции.
- Без забележување 1 забележана болест од страна на здравствениот персонал и практични институции, заради забележување и забележување на забележани болести.
- Во 1971 година започна да работи епидемиолошки центар којшто е основан во 1971 година и првпат започна да работи со целта да се забележат болести со 461 болест на следна прегледна табела (табела 1).
- Со целта да се забележат болестите од страна на здравствениот персонал и лабораториски институции.
- Со целта да се забележат болестите од страна на здравствениот персонал и лабораториски институции.
- Со целта да се забележат болестите од страна на здравствениот персонал и лабораториски институции.

ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ ГОСТИВАР

Епидемиолошката дејност своите задачи и активности во 2021 година ги спроведе и реализира согласно Законот за здравствена заштита, Законот за заштита на населението од заразни болести што ја загрозуваат целата земја, подзаконски прописи од оваа област и согласно Националната Годишна Програма за Јавно Здравје во Република Македонија за 2021 година. Приоритетни проблеми на епидемиолошката дејност беа:

СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

- Во текот на 2021 година секојдневно прибра, обработи и анализира 273 пријави на заразни болести и ги евидентира во книгата за евиденција на заразните болести и 463 случаи на грип пријавени со збирна пријава.
- Беа изготвени 3 месечни билтени со епидемиолошки коментар и 3 извештаи - анализи за епидемиолошката состојба со заразните болести во регионот Гостивар кои беа доставени до Институтот за јавно здравје Скопје и Центарот за јавно здравје Тетово.
- Епидемиолошката дејност исто така изготви 1 годишни табеларни извештаи за заразните заболувања: по пол, возраст и исход на болеста и извештај по месеци и исход на болеста и истите ги достави до ИЈЗ Скопје и ЦЈЗ Тетово.
- Изготви 1 годишна анализа за движењето на акутните заразни заболувања со епидемиолошки коментар и ја достави до ИЈЗ Скопје и ЦЈЗ Тетово.
- Направи 3962 анкети на заразни заболувања кои подлежат на анкетирање и епидемиолошки извидувања во врска со заразните заболувања, од кои само една анкета беше за заболен од Сида, додека сите останати анкети беа за заболени од ковид 19.
- Направи 26 посети со цел инструктажа за пријавување на заразните болести.
- Беа земени 2342 материјали од заразни болни и сомнителни, за лабораториски испитувања.
- Беа направени 2 епидемиолошки увиди во предучилишни, училишни и здравствени установи, заради спречување и сузбивање на заразните болести.
- Во врска со Програмата за спроведување на задолжителната имунизација на населението против определени заразни болести, вршеше контрола и пружаше стручно методолошка помош. Изготви извештаи за спроведена имунизација: 2 тримесечни, 1 шестмесечен и 1 годишен извештај за задолжителна имунизација.
- Се следеше епидемиолошката состојба со АФП, со застој поради Ковид при што се испратија 13 неделни извештаи и се направија 2 контроли на инфективното, детското и невролошкото одделение во Општа болница во Гостивар.
- Оваа година под здравствен надзор за спречување на појава на тропски, карантински и паразитарни болести не беше ставено ниту

едно лице бидејќи немаше организирано патување на ХАЦ во Саудиска Арабија поради пандемијата со Ковид 19.

- За спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции направени се 7 епидемиолошки увиди, земени се 156 брисеви за микробиолошка анализа и тоа од опрема, стерилен материјал, предмети за општа употреба, од вработените и од работните површини. За овие активности се изготвија 7 извештаи до ИЈЗ Скопје, Државниот Санитарен и Здравствен инспекторат, до Општа болница Гостивар и до ЦЈЗ Тетово.
- Во врска со законските прописи за вршење на ДЦД активност, профилактичка и по епидемиолошки индикации, истата се спроведуваше во јавни објекти, предучилишни и училишни установи и на други места. Извршена е профилактичка дезинфекција на 18770 м², дезинсекција на 5100 м² и дератизација на 1400 м² со 250 мамци.
- Во однос на здравствено-воспитната дејност, епидемиолошката служба учествуваше поради пандемијата со Ковид 19, исклучиво преку јавни гласила-електронски и печатени медиуми-5.
- Во врска со спроведување на мерките против појава и спречување на зоонози епидемиолошката служба беше во контакт со санитарната и ветеринарната инспекција во Гостивар, но случај на зооноза има пријавено 5 случаи (лица каснати од куче- како непосредна опасност од зооноза) со цел превземање на соодветни мерки. Овие случаи ги пријавува инфективно одделение при Општа болница Гостивар, кое целосно и исклучиво своите капацитети ги ангажираше за пациентите со ковид патологија.
- Одделението по епидемиологија од Гостивар при ЈЗУ ЦЈЗ Тетово за сите свои активности редовно и навремено ги известува Институтот за јавно здравје во Скопје, Центарот за јавно здравје Тетово како и Државниот Санитарен и Здравствен Инспекторат во подрачната единица во Гостивар.

Во текот на 2021 година се следеше епидемиолошката состојба и движењето на заразните заболувања преку:

- Епидемиолошко извидување на теренот;
- Секојдневно прибирање, обработување и анализирање на пријавите на заразните заболувања;
- Евиденција во книгата за заразни заболувања;
- Изготвување на извештаи за движењето на заразните заболувања.

Сето ова е работено пред се во првиот квартал, за потоа сите ресурси на одделението исклучиво беа во функција на активностите со ковид пандемијата. Во 2021 година обработени се и анализирани вкупно 422 пријави на заразни заболувања и МБ 359,3 на 100 000 жители, што во однос на 2020 година кога се пријавени и регистрирани 275 акутни заразни заболувања со МБ 69,90 на 100 000 жители, што е зголемување за 62%, како последица од промена на законската регулатива за обврска на пријавување на ковид 19, а не како редовно пријавување на сите останати болести согласно законската регулатива бо период на Ковид пандемијата, кој наметна специфични услови на работа на матичните доктори, како

ина инфективното одделение при Општа болница Гостивар како институции кои најчесто пријавуваат заразни болести согласно законската регулатива.

Цревната група на заболувања е застапена со 35 заболени и МБ 8,3 на 100 000 жители. Најзастапено заболување е токсоинфекцио алиментарис со 22 заболени и МБ 18,74 на 100000 жители Варичелата е најчесто респираторно регистрирано заболување со само 9 пријавени заболени и МБ 7,67 на 100 000 жители.

Грипот како најмасовно респираторно заразно заболување во 2021 година, со исклучок на ковид инфекцијата се регистрира со 463 случаи- пријавени со збирна пријава. Ковид 19 инфекцијата е пријавена на 362 пријави. Бројот на заболени со ова заболување на сите регистрирани во мој термин е 4764 заболени, а обработени се 865 контакти на случај.

Табела 1. Движење на акутниите заразни заболувања по месеци во 2021 год.

2021	Јануари	Февруари	Март	Април	Мај	Јуни	Јули	Август	Септемвр	Октомвр	Ноември	Декември	Вкупно	МБ/10000
Тетово														
Гостивар	23	21	107	95	9	15	37	83	22	2	4	4	422	359,53
Вкупно														

Од заразните заболувања кои подлежат на задолжителна вакцинација во 2021 година се регистрираат 1 случај на паротит (без туберкулоза 5).

Во текот на 2021 година не е регистриран смртен исход од акутна заразна болест, освен од корона вирус 142 лица.

Во 2021 година се регистрира епидемија на заразна болест, освен пандемијата со ковид 19 кога беа заболени 3395 лица.

Табела 2. Најчестите пријавувани заразни заболувања

Регион Тетово заболувања	Број на заболени	МБ 100.000	Регион Гостивар заболувања	Број на заболени	МБ 100.000
			Варичела	9	7,67
			Ентероколии	13	11,08
			ТБЦ	2	1,70
			Скабиес	1	0,85
			Токсоинфекцио алиментарис	22	18,74
			АИДС	1	0,85
			Хепаитис Б антигенемија	1	0,85

ОРГАНИЗАЦИЈА, КОНТРОЛА И ЕВАЛУАЦИЈА НА ВАКЦИНАЦИЈАТА

Во текот на 2021 година вакцинацијата и ревакцинацијата се одвиваше задолжително и континуирано. При тоа:

- Беа изготвени оперативни планови за спроведување на задолжителната имунизација - 9 за здравствените пунктови и за градот Гостивар.
- Беа направени 9 посети на пунктевите за контрола и стручно методолошка помош на имунизацијата.
- Беа изготвени 4 тримесечни, 1 шестмесечен и 1 годишен извештај за опфатот со поедини вакцини кои беа доставени до ИЈЗ Скопје и ЦЈЗ Тетово.
- Беа вакцинирани по епидемиолошки индикации 1688 лица: , грип-комерцијална -84 , бесплатна-1604 лица.
- Процентот на опфатеност на извршената имунизација на поедини вакцини е прикажан табеларно.

Табела 3. Оџфајеносџ на извршена имунизација во 2021 џод

<i>Вакцинација и Ревакцинација</i>	<i>Тејово оџфај во %</i>	<i>Госџивар оџфај во %</i>
<i>Хејаџиџис "Б" вакцинација</i>		79,9 %
<i>Ди-Те-Пер вакцинација</i>		81,3%
<i>Полиомиелиџис вакцинација</i>		81,3%
<i>БСЖ вакцинација</i>		93,3%
<i>МРП вакцинација</i>		84,1%
<i>Ди-Те-Пер I ревакцинација</i>		80,4%
<i>Полиомиелиџис I ревакцинација</i>		80,4%
<i>Ди-Те-Пер II ревакцинација</i>		91%
<i>Полиомиелиџис II ревакцинација</i>		91%
<i>МРП I ревакцинација</i>		68,6%
<i>ХПВ вакцинација</i>		40,9 %
<i>Ди-Те III ревакцинација</i>		78%
<i>Полиомиелиџис III ревакцинација</i>		78 %
<i>Тејанус IV ревакцинација</i>		14%
<i>Хиб вакцинација</i>		81,3%
<i>Хиб ревакцинација</i>		79,9%
<i>Пнеумокна вакцинација</i>		72,6%
<i>Роџа вакцинација</i>		81,1%

ПРОГРАМА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА ИНТРАХОСПИТАЛНИ ИНФЕКЦИИ ВО 2021 ГОДИНА

Интрахоспиталните инфекции претставуваат актуелен здравствен и економски проблем.

Интрахоспиталните инфекции се инфекции кои се предизвикани со микроорганизми стекнати за време на хоспитализацијата, или се доведуваат во врска со некоја медицинска интервенција врз пациентот.

Согласно Националната Годишна Програма за Јавно Здравје направени се 7 епидемиолошки увиди од страна на комисијата за ИХИ.

Епидемиолошки увиди на беа земени само на едно одделение во Општа болница во Гостивар и се земаа брисеви околу 20 бриса од опрема, стерилен материјал, работни површини, предмети за општа употреба и од вработените. Во текот на 2021 година беа земени само 156 брисеви. Земените брисеви беа доставени до микробиолошката лабораторија во Гостивар за микробиолошка анализа. Од нив беше изолирана патогена флора на 8 бриса. За најдената состојба се во првите три месеци дадени се извештаји со предлог мерки и истиот се достави до: ИЈЗ Скопје, Државниот Санитарен и Здравствен Инспекторат-подрачната единица во Гостивар, ЦЈЗ Тетово како и до Општа болница во Гостивар.

При секој еидемиолошки увид е сугерирано- редовно одржување на хигиената како на просторот така и на предметите за општа употреба и редовно користење на дезинфекционо средство повеќе пати во денот.

МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА НАДЗОР НА ДЕТСКА ПАРАЛИЗА

Во 2021 година, поради пандемијата со Ковид 19 се вршеше активен надзор само во период од први квартал на детска парализа и акутна флакцидна парализа во детските, инфективните и невролошките одделенија, при што еднаш неделно се проверуваа книгите за прием, испис и амбулантните дневници за што се води уредна документација по истекот на седумдневниот период понеделник - недела. Се доставија само 13 неделни извештаи на АФП до Институтот за јавно здравје во Скопје. Во текот на 2021. година во нашиот регион не беше регистриран случај на акутна флакцидна парализа.

МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ТРОПСКИ, КАРАНТИНСКИ И ПАРАЗИТАРНИ ЗАБОЛУВАЊА

За спречување на импортирање на тропски, карантински и паразитарни заболувања во нашата земја, под здравствен надзор не беа ставени лица - повратници од земји во кои се регистрираат овие заболувања во ендемска или епидемиска форма.

Секој сомнителен за дефинитивна лабораториска - микробиолошка дијагноза се испраќа до ИЈЗ Скопје.

Во текот на 2021 година епидемиолошкото одделение не беше вакцинирно ниту едно лице- патник во меѓународниот сообраќај кои подлежат на задолжителна вакцинација (лица од исламска вероисповест кои патуваа на ходочастие во Саудиска Арабија со менингококна вакцина „ Mencevax ACWY „), бидејќи во текот на годината немаше организирано такви активности, пак поради пандемиијата со ковид 19.

ЗДРАВСТВЕНО - ВОСПИТНА И ЕДУКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести, епидемиолошката дејност изготви и не беа одржани предавања во училиштата во градот и селата поради пандемијата со ковид 19.

За одбележување на 1 ви декември Светскиот ден за борба против сида, не беа растурени флаери по училишта и јавни установи со цел информирање на населението за овој светски здравствен проблем. Исто така беа дадени 5 изјави за ХИВ / СИДА, грип, овчи сипаници, вакцино превентабилните заболувања, цревни и други заразни болести, како и за сосојбата со ковид 19 и во јавните гласила - радиото, телевизијата и локалниот печат од лекар специјалист епидемиолог.

При реализација на своите активности, одделението по епидемиологија оствари тесна соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат - Подрачна Единица Гостивар, Центарот за јавно здравје Тетово и Институтот за јавно здравје Скопје.

Сигурно е дека беа направени и други активности кои во овој извештај не се споменати, а целта беше да се опфатат само најзначајните.

ЭПДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ ТЕТОВО

Одделението за Епидемиологија Тетово, своите задачи и активности во 2021 година ги спроведе и реализира согласно Законот за здравствена заштита, Законот за заштита на населението од заразни болести, подзаконски прописи од оваа област и согласно Програмата за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2021 година и програмата за ковид 19 за 2021.

Одделението за епидемиологија Тетово ја следеше и проучуваше Епидемиолошката состојба на подрачјето кое го покрива Регион Тетово со сите 6 општини.

Приоритетни проблеми на епидемиолошката дејност беа:

СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

- Во текот на 2021 година секојдневно прибра, обработи и анализира 203 пријави на заразни болести и ги евидентира во книгата за евиденција на заразните болести, како и 33 групни пријави за грип.
- Беа пријавени 65 повреди нанесени од сомнително животно .
- Беа изготвени 12 месечни билтени со епидемиолошки коментар, кои беа доставени до Институт за јавно здравје Скопје, Центар за јавно здравје Тетово и регионален центар за управување со кризи -Тетово.
- Епидемиолошката дејност исто така изготви 2 годишни табеларни извештаи за заразни болести: и тоа 1 по пол и возраст на заболените, и 1 по месеци на заболувањата и истите ги достави до ИЈЗ- Скопје и ЦЈЗ Тетово.
- Изготви 1 годишна анализа за движењето на акутните заразни заболувања со епидемиолошки коментар и ги достави до ИЈЗ Скопје и ЦЈЗ Тетово.
- Направи 11 анкета на заразни заболувања кои подлежат на анкетирање.
- Направи 15 посети со цел инструктажа за пријавување на заразните болести.
- Следењето на заразните болести се вршеше и по системот на неделно синдромско пријавување АЛЕРТ. За таа цел направени се 52 неделни извештаи кои се доставени до ИЈЗ Скопје. Направени се 8 контроли во врска со алерт системот.
- Беа земени 6 материјали во врска со појава на заразни заболувања , за лабораториски испитувања.
- Беа направени 42 епидемиолошки увиди во предучилишни, училишни и здравствени установи, заради спречување и сузбивање на заразните болести.
- Во врска со Програмата за спроведување на задолжителната имунизација на населението против определени заразни болести, вршеше контрола и пружаше стручно методолошка помош. Изготви планови за имунизација 21, 4 тромесечни, 1 шестмесечен, и 1 годишен извештај за задолжителна имунизација.
- Редовно се следеше епидемиолошката состојба со АФП при што се испратија 52 неделни извештаи и се направија редовни контроли на

инфективно, детско и нервно одделение во Клиничката болница во Тетово.

- За спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции направени се 9 епидемиолошки увиди, земени се 105 бриса за микробиолошка анализа и тоа од опрема, стерилен материјал, предмети за општа употреба, од вработените и од работните површини, за контрола на воздух поставени се 2 петриеви плочи. За овие активности се изготвија 9 информации до: ЦЈЗ Тетово, ИЈЗ Скопје, Државниот Санитарен и Здравствен инспекторат и Клиничката болница во Тетово.
- Во врска со законските прописи за вршење на ДДД активност, профилактичка и по епидемиолошки индикации, истата се спроведуваше во јавни објекти, предучилишни и училишни установи и на други места.
- По епидемиолошки индикации извршена е дезинфекција на 5 објекти со површина 400 м².
- Извршена е превентивна дезинфекција на 333 објекти, И површина 118 450 м².
- Направени се акциони планови за дезинсекција за 6-те лок. самоуправи. Дезинсекција (адултицидна,) се изврши во локални самоуправи: Брвеница, И општина Теарце.
- Во однос на здравствено-воспитната дејност, епидемиолошката служба учествуваше по пат на индивидуална едукација, групни предавања, преку јавни гласила-електронски и печатени медиуми како и преку дистрибуција на пропаганден материјал.
- Во врска со спроведување на мерките против појава и спречување на зоонози епидемиолошката служба редовно и навремено ја известуваше Ветеринарната инспекција во Тетово, за секој пријавен случај на зооноза со цел преземање на соодветни мерки.
- Одделот за епидемиологија, при ЦЈЗ Тетово за сите свои активности редовно и навремено ги известува ЦЈЗ Тетово, ИЈЗ во Скопје, како и Државниот Санитарен и Здравствен инспекторат, подрачна единица-Тетово.

Извештај за движење на заразните заболувања во регион Тетово за 2021 година

Во текот на 2021 година се следеше епидемиолошката состојба и движењето на заразните заболувања преку:

- Епидемиолошко извидување на теренот;
- Секојдневно прибирање, обработување и анализирање на пријавите на заразните заболувања;
- Евиденција во книгата за заразни заболувања;
- Изготвување на извештаи за движењето на заразните заболувања.

Во 2021 година обработени се и анализирани вкупно 203 пријави на заразни заболувања и Мб.100,3 на 100 000 жители.

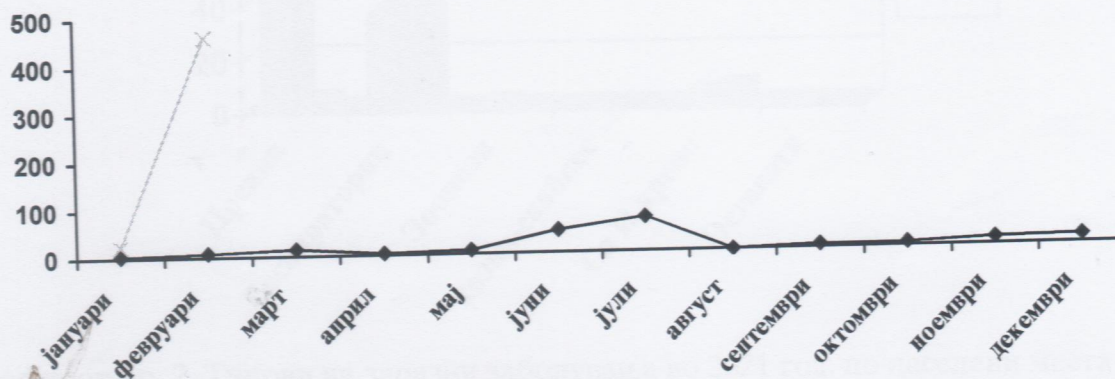
Најчеста група на заболување е Цревната група, и е застапена со 119 заболени и Мб 58,8 на 100.000 жители. Најчесто пријавено заболување од оваа група е ентероколитис акута со 115 заболени и 4 случаеви на салмонелоза..

Респираторната група на заболувања во регион Тетово е застапена со 73 заболени и Мб. 36,0 на 100.000 жители. Најчесто регистрирано заболување од оваа група е Варичела со 52 заболени и Мб. 25,6 на 100.000 жители. На второ место е ТБЦ со 13 пријавени заболени и Мб.6,4 на 100.000 жители. Во групата на зоонози има пријавено 1 заболени од бруцелоза. Во категорија на останати заразни заболувања има пријавено 10 заболени. Грипот како респираторно заразно заболување во 2021 година се регистрира со 223 заболени, на 33 групни пријави за Грип. Заразните болести се следеа и по системот на синдромско пријавување АЛЕРТ, на ниво на регион Тетово со двата подрегиона -Тетово и Гостивар. Од заразните заболувања кои подлежат на задолжителна вакцинација во 2021 година пријавени се: , ТБЦ 13 случаи, 3 ХбсАг неподлежечки за имунизација. За заболените , освен за ТБЦ се направени епидемиолошки анкети и извидување.

Табела бр.1 Број на заболени од заразни заболувања по месеци 2021 (без Грип)

Тетово	Јануари	Фебруари	Март	Април	Мај	Јуни	Јули	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември	Вкупно
2021	4	9	15	4	8	47	72	0	6	7	14	17	203

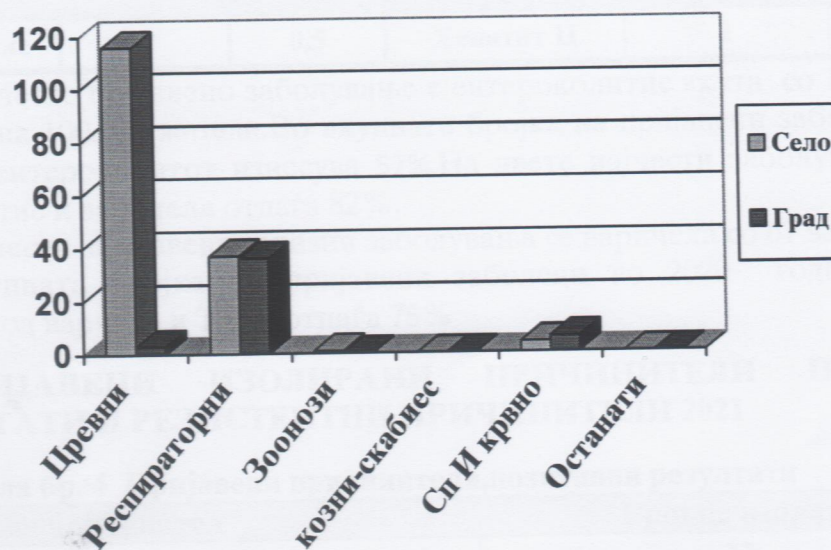

Графикон 1. Движење на акутни заразни заболувања по месеци во 2021 година

Типовите на пријавени заразни заболувања прикажани се во табела 2 и графикон бр.2 (во кожни заболувања е ставен скабиес а во групата СПИ прикажана е Хламидија)

Табела 2. Типови на пријавени заразни заболувања во 2021 год. по населени места..

Типови на заразни заболувања	Град		Село		Вкупно	
	Број	%	Број	%	Број	%
Цревни	3	2,5	116	97,5	119	58,6%
Респирајторни	36	49	37	51	73	35,9%
Зоознози	0		1	100%	1	0,49%
Кожни-Скабиес	0	0	0	0	0	0
Сексуално И крвнѝ преносливи	6	60%	4	40	10	4,9%
Остѝанати	0	0	0	0	0	0
Вкупно	45	22%	158	78	203	100%

Графикон бр. 2. Типови на заразни заболувања во 2021 год. по населени места (Апсолутен број)

НАЈЧЕСТИ ПРИЈАВЕНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ПО ДИЈАГНОЗА

Табела 3. МБ на најчесто пријавени заразни заболувања по дијагноза во 2020 и 2021 година.

Заболувања	2020		Заболувања	2021	
	Бр.на заболени	МБ		Бр. на заболени	МБ
Варичела	67	33,6	Ентероколит	115	56,8
ТБЦ	20	10	Варичела	52	25,6
Ентероколитис	5	2,5	ТБЦ	13	6,4
Хламидијасис	5	2,5	Мононуклеоза	7	3,4
Хепатит Б	5	2,5	Салмонелоза	4	1,9
Мононуклеосис	3	1,5	Хламидијасис	3	1,4
Хепатит Ц	2	1	ХБсАг	3	1,4
Скарлатина	2	1	ХЦВ	2	0,9
Скабиес	2	1	Менингитис пурулента	1	0,4
Салмонелосис	1	0,5	Хепатит Ц	1	0,4

Во 2021 најчесто пријавено заболување е ентероколитис акута со 115 заболени и МБ 56,8 на 100.000 жители. Во вкупната бројка на пријавени заболени за 2021 година, на ентероколитот изнесува 57%. На двете најчести заболувања во 2021 ентероколитис и варичела отпаѓа 82%.

Во 2020 најчести пријавени заразни заболувања се варичела со 67 заболени и МБ 33,6. Во вкупната бројка на пријавени заболени во 2020 година 116, на заболениите од варичела и ТБЦ отпаѓа 75%

ПРИЈАВЕНИ ИЗОЛИРАНИ ПРИЧИНТЕЛИ ПОЗИТИВНИ РЕЗУЛТАТИ И РЕЗИСТЕНТНИ ПРИЧИНТЕЛИ 2021

Табела бр. 4 Пријавени причинители, позитивни резултати

Изолиран причинител	Број на изолати
1. МРСА	22
2. Хламидија	31
3. Салмонела спп	3
4. ХЦВ	6
5. Е.коли ЕСБЛ	1
6. ХБсАг	12
7. Клостридиум диффициле	1
8. Бруцела	1
9. ХПВ	2
10. Микобактериум туберкулозис	9
11. Салмонела ентеритидис	2
12. Микопласма пнеумоние	1
Вкупно	91

Од табелата се гледа дека најчесто изолирани причинители се изолати, Хламидија 31 пријавени изолати и МРСА 22 изолати.

ОРГАНИЗАЦИЈА КОНТРОЛА И ЕВАЛУАЦИЈА НА ВАКЦИНАЦИЈАТА

Во текот на 2021 година вакцинацијата и ревакцинацијата се одвиваше задолжително и континуирано. При тоа:

- Беа изготвени оперативни планови за спроведување на задолжителната имунизација - 21 за здравствените пунктеви .
- Беа направени 8 посети на пунктевите за контрола и стручно методолошка помош на имунизацијата.
- Беа изготвени 4 тромесечни , 1 шестмесечен и 1 годишен извештај за опфатот со поедини вакцини кои беа доставени до ИЈЗ Скопје,МЗ,ДСЗИ и ЦЈЗ Тетово.
- Беа вакцинирани по епидемиолошки индикации : хепатит Б 11 лица. Против сезонски Грип беа вакцинирани 425 лица со комерцијални вакцини.Со бесплатни вакцини,од МЗ вакцинирани се 2970
- На сите заболени од заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација, им се прави епидемиолошка анкета и увид во вакциналниот статус во картотеката за вакцинација.

Опфатеност на извршената имунизација на поедини вакцини е прикажан табеларно.

Табела 5. Опфатеност на извршена имунизација во 2021 год

Вакцинација и Ревакцинација	Тетово опфат во %
Хепатитис Б вакцинација	76,4%
БЦГ вакцинација	98,6%
Ди-те-пер вакцинација	76,4%
Полио вакцинација	76,4%
Хиб вакцинација	76,4%
МРП вакцинација	79%
Хиб 1 ревакцинација	81,7%
Ди-те-пер 1 ревакцинација	81,7%
Полио 1 ревакцинација	81,7%
МРП 1 ревакцинација	87,9%
Ди-те-пер 2 ревакцинација	90,8%
Полио 2 ревакцинација	90,8%
Ди-те 3 ревакцинација	91 %
Полио 3 ревакцинација	91%
Тетанус 4 ревакцинација	90,7%
ХПВ прва доза	70,2%
ХПВ втора доза	91,9%
Рота вирус вакцина	83%
Пнеумокона вакцина	84,7%
Пнеумококна ревакцина	80,3%

Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа

Во 2021 година се вршеше надзор на детска парализа и акутна флекцидна парализа на детско , инфективно и нервно одделение. По истекот на седум дневниот период понеделник - недела , се доставија 52 неделни извештаи на АФП до ИЈЗ-Скопје. Извршени се 8 надзори на вакциналните пунктеви со посебен осврт на полио вакцината.

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА
СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА ИНТРАХОСПИТАЛНИ ИНФЕКЦИИ
ВО 2021 ГОДИНА**

Согласно Програмата за Превентивна здравствена заштита за 2021 год.направени се 9 епидемиолошки увиди од страна на одделението за епидемиологија,во Клиничката болница во Тетово.Земени се 105 брисеви, од опрема, стерилен материјал, работни површини, предмети за општа употреба вработени. Земените брисеви беа доставени до микробиолошката лабораторија во Тетово за микробиолошка анализа.За контрола на воздух поставени се 2 Петриеви плочи.

За најдената состојба се изготвени извештаи, со предлог мерки и истиот се доставуваше до:ЦЈЗ Тетово, ИЈЗ Скопје, Државниот Санитарен и Здравствен Инспекторат-подрачна единица-Тетово, како и до Клиничката болница-Тетово .

При секој епидемиолошки увид е сугерирано- редовно одржување на хигиената како на просторот така и на предметите за општа употреба и редовно користење на дезинфекционо средство повеќе пати во денот.

Во 2021 година направени се 9 епидемиолошки увиди во одделенијата на Клиничката болница во Тетово, при што се земени 105 бриса,и за контрола на воздух поставени се 2 Петриеви плочи. Од нив, изолирана патогена флора е 2, условно патогена флора 28 и стерилни 77 бриса.

Табела 6. Епидемиолошки увиди на одделенија и број на земени брисеви

Одделение	Вкупно земени брисеви	Петриеви плочи	Изолирана патогена флора	Условно патогена	Стерилни
Хирургија Б блок	17	/	1	2	14
Хирургија А блок	15	/	0	3	12
Акушерство со неонатологија	12	/	1	6	5
Акушерство со неонатологија-контролни	5	/	0	0	5
ОРЛ - одделение	13	/	0	1	12
Одд.за гинекологија - Операциона сала	7	2	0	0	9
Одд.за ортопедија и амбуланта	12	0	0	5	7
Очно одд.	6	/	0	4	2
Урологија одделение и амбуланта	18	/	0	7	11
Вкупно	105	2	2	28	77

Најчесто изолирани бактерии од земените брисеви при епидемиолошките увиди на ИХИ е патогена : *Klebsiella spp.*, *Stafilococcus aureus* , и условно патогени: *Bacilus subtilis*, *Staph.coag.negative*.

ЗДРАВСТВЕНО - ВОСПИТНА И ЕДУКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести, епидемиолошката дејност даваше изјави преку медиуми за актуелната епидемиолошка состојба на ниво на регион Тетово. Беа дадени 11 изјави за локалните медиуми.

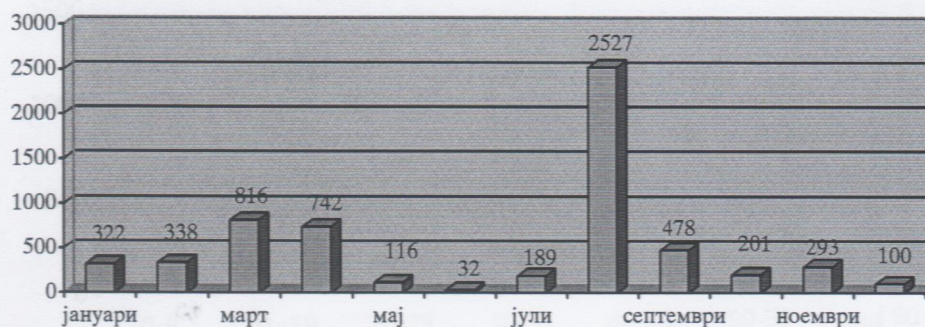
При реализација на своите активности, одделот за епидемиологија оствари тесна соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат - Подрачна Единица Тетово, ЦЈЗ- Тетово и ИЈЗ Скопје.

АКТИВНОСТИ СО ПОЈАВА НА КОВИД 19

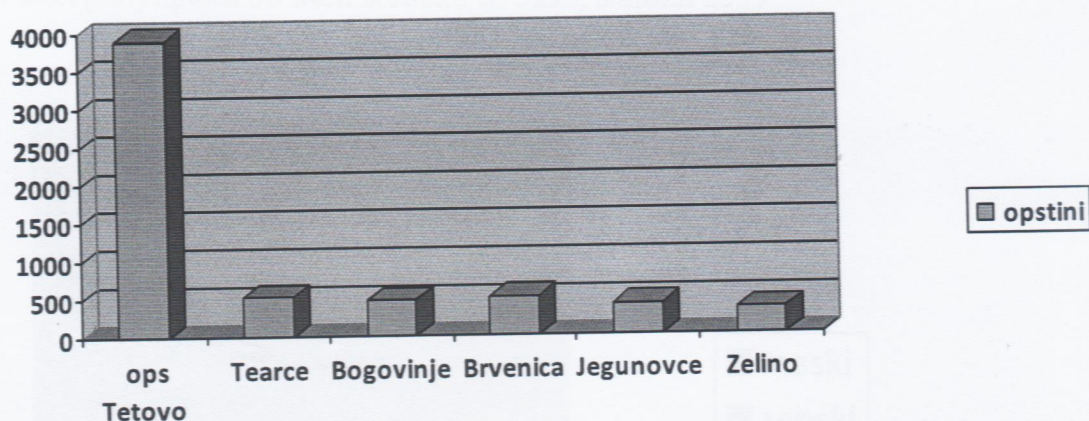
Со појавата на ковид 19 заклучно со 31.12.2021 пријавени позитивни случаи се 6154 и направени се 6154 епидемиолошки анкети. Регистрирани се 347 смртни случаи и 5475 излечени. Податоците секојдневно се доставуваа до ИЈЗ Скопје, ДСЗИ Тетово и МВР Тетово.

Во врска со актуелната состојба земени се 3507 бриса по епидемиолошки индикации, од мој термин земени се 5277 брисеви. Со рапид тестови за ковид 19 извршен е скрининг по училишта и тестирани се 587 ученици и направени се 41 увид во училишта и 1 увид во градинка Младост во Тетово.

Графикон бр.1. Број на пријавени позитивни случаи по месеци

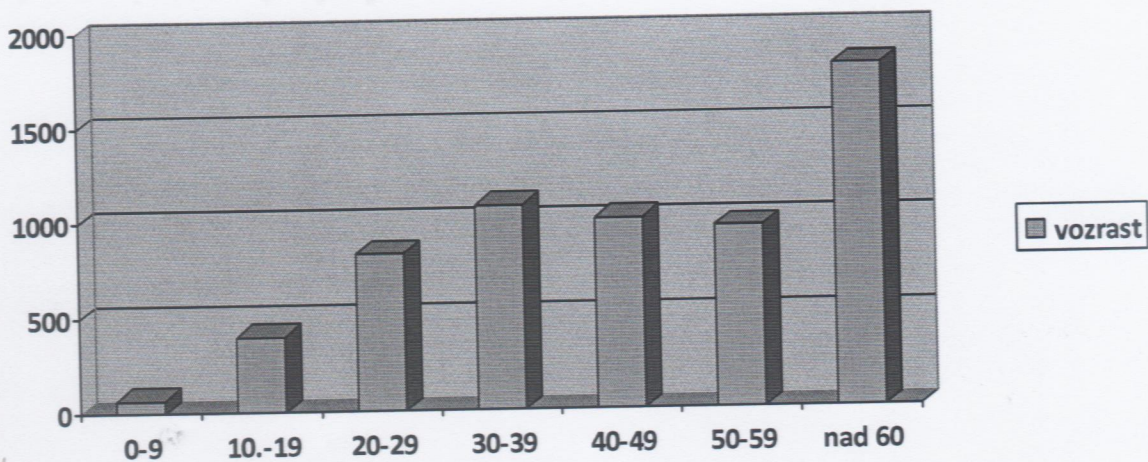

Според место на живеење најголем број на позитивни има општина Тетово 3913 случаи, општина Теарце 521, општина Боговиње 472, општина Брвеница 511, општина Јегуновце 400 и Желино 337.

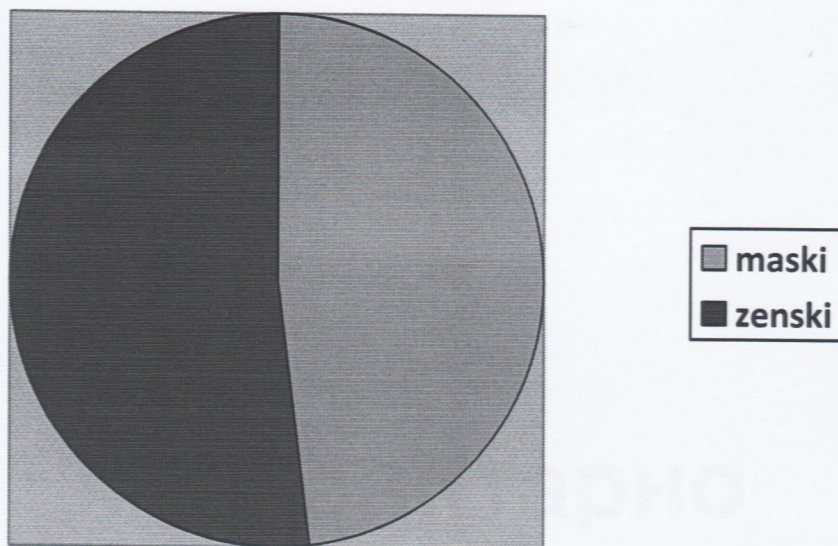
Графикон бр.2 Број на позитивни ковид 19 по општини

Најзафатена возрасна група е возрасната група над 60 години. По неа следува возрасна група 30-39.

Графикон бр.3. Број на заболени по возрасни групи

Ковид 19 дистрибуирани по пол: женски се 3199, машки 2955

Графикон бр 4: Дистрибуција по пол на ковид 19

САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ ГОСТИВАР

1. ГОСТИВАРНА ДЕЈНОСТ И НЕЈНА САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА РОЛА И
ОСОБНОСТИ, ПРИМЕНА И УПРАВЛЕНИЕ И КАКО ДА ВОЗВЕДА
ПОСТАВКИ ЗА ПОБЕДНОТО РАБОТНО ПОСТАВЉАЊЕ

1.1. Улога на санитарно-хигиенската дејност во туристичката индустрија, особено во
туристичката индустрија во Гостивар.

1.1.1. Гостивар

Гостивар е град во северниот дел на Република Македонија, на околу 117 км северно од Скопје. Градот е административен центар на Општина Гостивар и е населен со околу 12.000 жители. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Населението на градот Гостивар е многу млад, со просечна возраст од околу 25 години. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

Градот Гостивар е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство. Градот е познат по својот туристички потенцијал, особено по својот природен и историски наследство.

САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ ГОСТИВАР

I. ГОДИШНА ИНФОРМАЦИЈА ЗА САНИТАРНО ХИГИЕНСКА СОСТОЈБА И АНАЛИЗА ЗА ПРОЦЕНКА НА ЗДРАВСТВЕНИОТ РИЗИК НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ НА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНАТА ГОСТИВАР

1. Начин на водоснабдување и мониторинг на безбедноста на водата за пиење , проценка на здравствено-еколошкиот ризик во врска со нив.

1.1 Гостивар

Регионот на Гостивар се состои од три општини кои според проценките од 2008 година заедно бројат 117729 жители. Општината Гостивар која е најмногубројна има 82359 жители и се состои од едно градско и 30 рурални подрачја. Општината Врапчиште има 26554 жители и општината Маврово - Ростуше според проценките од 2008 година има 8816 жители. Целокупниот регион на Гостивар брои 93 населени места.

Населението на градот Гостивар и потесното подрачје со околните 9 села, со број на население од околу 50 илјади жители се снабдува со вода за пиење од градскиот водовод. Останатото население на општина Гостивар со вода за пиење се снабдува преку изградените селски водоводи.

Населението на градот Гостивар и потесното подрачје со околните 9 села, со број на население од околу 50 илјади жители се снабдува со вода за пиење од градскиот водовод. Останатото население на општина Гостивар со вода за пиење се снабдува преку изградените селски водоводи.

Еден дел од селата Форино, Корито и Чегране или околу 15 илјади жители со вода за пиење се снабдуваат преку копани бунари, хидрофори и други водоснабдителни објекти.

Дел од угостителските објекти и хотели што припаѓаат на туристичкиот комплекс Маврово, со вода за пиење се снабдуваат од сопствени водообјекти.

Водоводите кои се во употреба се под контрола, управување и одржување од страна на : ЈП „Комуналец - водовод,, Гостивар кој управува со градскиот водовод и селските водоводи на селата кои припаѓаат на општина Гостивар.

Комуналното претпријатие Врапчиште, управува со водоводот на селата Врапчиште, Зубовце и Галате.

Комуналното претпријатие Маврово управува со водоводите во општина Маврово-Ростуше.

Месните заедници на останатите села се грижат за селските водоводи во својот регион.

Изворот на реката Вардар се наоѓа во село Вруток, 7 километри југозападно од Гостивар. Изворот во Вруток целосно е каптиран на местото на природната појава на изворишните води.

Санитарно заштитните зони на изворот се запазени така да ограничувањето и спроведувањето на контрола во оваа зона е постигната со заградување на земјиштето со жичана ограда, физичко обезбедување (чуварска служба) која работи 24 часа.

Следењето на хигиенската исправност на водата за пиење во регионот на Гостивар го врши Центарот за јавно здравје -Тетово, Подрачна Единица Гостивар во соработка со ЈКП. Гостивар и Агенција за храна и ветеринарство-подрачна служба-Гостивар.

- Следење на состојбата со водоснабдувањето и санитацијата :

Во текот на периодот од 01.01.2021 – 31.12.2021 година ЈЗУ,,ЦЈЗ – Тетово,, п.е.Гостивар изврши вкупно 54 санитарно хигиенски извидувања на јавните водоснабдителни објекти со оценка на сигурноста на објектот и можност за евентуално загадување и ризик по здравјето на населението. По хигиенсо епидемиолошки индикации се вршеа и санитарно хигиенски теренски извидувања и на индивидуалните водоснабдителни објекти.

На градскиот водоснабдителен објект беа извршени 4 санитарно хигиенски увиди, а на останатите водоснабдителни објекти беа извршени 54 санитарно хигиенски увиди. Квалитетот на водата за пиење се контролираше со земање на примероци на вода за пиење за бактериолошка и физичко хемиска анализа и се издаваше стручно мислење.

Табела 1

Резултати од физичко хемиските и бактериолошките анализи на водата за пиење во регионот на Гостивар за период од 01.01.2021 – 31.12.2021 год.

ЈЗУ,Центар за јавно здравје-Тетово п.е. Гостивар			Број на извршени анализи					
Водосн.обј.	жители	увиди	Физичко- хемиски			Бактериолошки		
			Вкупно	неиспр.		Вкупно	неиспр.	
				бр	%			број
1. Градска населба	49.545	4	72	12	16.7	108	5	4.6
1.1.Центр.град.		4	65	12	18.5	97	3	3.1
1.2.Лок.јав.вод.		0	5	0	0	9	1	11.1
1.3.Инд.вод.обј.		0	2	0	0	2	1	50
2. Селски нас.(93)	68.184	40	373	72	19.3	381	153	40.2
2.1.Села прик. на градски.(9)	11575	0	102	14	13.7	102	27	26.5
2.2.Централен селскивод.(75)	51.789	32	182	38	20.9	183	81	44.3
2.3.Локален јавен.вод.(9)	4.820	8	70	8	11.4	76	33	43.4
2.4.Локален индив.вод.		0	19	12	63.2	20	12	60
3. Викенд нас. и хот.уг.обј.(8)		2	9	1	11.1	8	3	37.5
4.Работни орг.. со сопст.в.(5)		0	10	0	0	12	5	41.7
5.Остан.обј (крајп.ч..-30)		8	25	0	0	26	6	23.1
Вкупно	117.729	54	489	85	17.4	535	172	32.1

Во период од 01.01.2021 година до 31.12.2021 година Центарот за здравје-Тетово Подрачна Единица Гостивар како во градското така и во селските подрачја има остварено 54 теренски увиди (од кои 12 се увиди во училишта) при што се земени

вкупно 489 мостри (42 се од училишта) на вода за пиење за физичко хемиска анализа од кои 85 (17.4 %) биле физичко хемиски неисправни и 535 мостри на вода за пиење за бактериолошка анализа од кои 172 мостри (32.1 %) беа бактериолошки неисправни.

За истиот период од градските населби на Гостивар земени се 72 мостри на вода за пиење за физичко хемиска анализа од кои 12 или 16.7 % биле неисправни и 108 мостри на вода за пиење за бактериолошка анализа од кои 5 мостри или 4.6 % биле бактериолошки неисправни.

За период од 01.01.2021 до 31.12.2021 год. од селските населби на Гостивар земени се вкупно 373 мостри на вода за пиење за физичко хемиска анализа од кои 72 или 19.3 % биле неисправни и 381 мостри на вода за пиење за бактериолошка анализа од кои 153 мостри или 40.2 % биле бактериолошки неисправни.

За период од 01.01.2021 год до 31.12.2021 год. од физичко хемиските параметри најголем процент од неисправните води се по параметарот матност (16.5 %), потоа по параметарот железо (2.4 %) и потрошувачка на калиум перманганат (1 %). (Во прилог табела за извештај на физичко хемиските параметри за период од 01.01.2021 – 31.12.2021)

Од бактериолошките параметри 104 примероци на вода за пиење (19.4 %) се неисправни по параметарот колиформни бактерии од фекално потекло, 105 примероци (19.6 %) се неисправни по параметарот E-coli., 103 примерока (19.2 %) се неисправни по параметарот вкупен број на колиформни бактерии на 37 степени целзиусови, во 61 примерока (11,4%) најдени се ентерококи, во 2 примерока (0,4 %) најдени се Pseudomonas Aeriginosa. (Во прилог табела за извештај на бактериолошките параметри на водата за пиење за период од 01.01.2021 – 31.12.2021)

При анализа на водите за пиење се користени следните методи :
НАСН-8507, НАСН-8008, НАСН-8038, НАСН-8039, НАСН-8025, ISO 10523:2008,
ISO 9297:1989. МКС EN 27888:2007, ISO 9308-1, ISO 6222:1999, ISO 6461-2:2002

Заклучок :

Од направените анализи може да се заклучи дека во градското подрачје на регионот на Гостивар физичко хемиски неисправни се 16,7 % од анализираните води, додека во селските подрачја процентот на физичко хемиски неисправни води за пиење е 19,3 %. Според бактериолошките параметри во градското подрачје 4,6 % се бактериолошки неисправни, додека во селските подрачја 40,2 % од водите се бактериолошки неисправни. Неисправноста пред се е последица на отсуство на дезинфекција на водата за пиење, не се врши филтрирање на водата, не се формирани или не се одржуваат зоните на санитарна заштита околу водозафатите и чести се дефектите на водоводните мрежи.

Предлог мерки :

- Да се зголеми бројот на земањето примероци за анализа на водата за пиење, во согласност со правилникот за безбедност и квалитет на водата за пиење, за подрачјата кои се под надлежност на јавните комуналните претпријатија.
- Да се води поголема сметка за запазување на санитарно заштитните зони на каптираните извори во селските подрачја.
- Да се врши редовно хлорирање на водата за пиење на сите водообјекти каде изостанува хлорирањето.

ИЗВЕШТАЈ

Од извршени анализи на вода за пиене

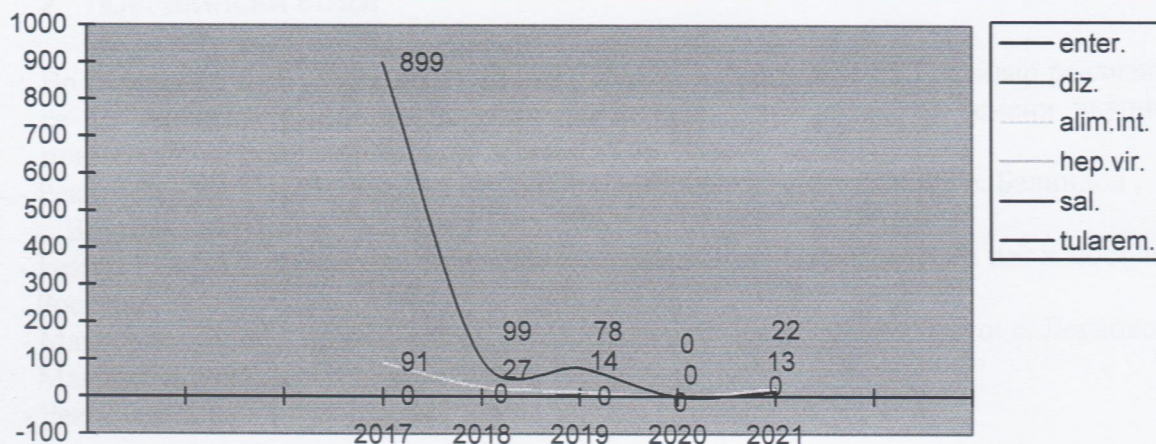
Период 01.01.2021-31.12.2021 год. Одсек за сан.-хигиенска дејност Гостивар

Водоснабдителни Објекти		Бактериолошка анализа на мостри вода за пиене														
Прегледани		Параметри на неисправност												Вк. Број на бактерии на 37 С		
Вкупно	Неиспр ав. бр.	%	Вкупно колиформ НИНА 37°C		Термотолер анти бактери -од фекално пот.		Esherishia coli		Ентерококи Во 100 мл		Pseudomonas aeruginosa		Сулфитор едудирачк и клостриди		Вк. Број аеробни бактерии на 22 С	
			бр	%	бр	%	бр	%	бр	%	бр	%	бр	%	бр	%
108	5	4.6	4	3.7	4	3.7	4	3.7	2	1.8						
97	3	3.1	3	3.1	2	2.1	2	2.1	2	2.1						
9	1	11.1	1	11.1	1	11.1	1	11.1								
2	1	50			1	50	1	50								
381	153	40.2	87	22.8	91	23.9	92	24.1	52	13.6	2	0.5				
102	27	26.5	11	10.8	10	9.8	10	9.8	6	5.9						
183	81	44.3	49	26.8	50	27.3	51	27.9	28	15.3						
76	33	43.4	20	26.6	26	34.2	26	34.2	15	19.7	1	1.3				
20	12	60	7	35	5	25	5	25	3	15	1	5				
8	3	37.5	3	37.5	3	37.5	3	37.5	1	12.5						
12	5	41.7	4	33.3	2	16.7	2	16.7	3	25						
26	6	23.1	5	19.2	4	15.4	4	15.4	3	11.5						
535	172	32,1	103	19,2	104	19,4	105	19,6	61	11,4	2	0,4				

**Анализа на трендот на морбидитетот од заболувања поврзани со вода
(стапка 1:100,000) во период од 2017-2021 г.**

Година	Ентерокол. Бр.заб./МБ	Дизе.бацил. Бр.заб./МБ	Инт.алим Бр.заб./М Б	Хеп.вир.А Бр.заб./М Б	салмонел. Бр.заб./М Б	Туларем. Бр.заб./М Б
2017	899/765.9	0	91 / 77.5	0	1/0.85	0
2018	99/84.3	0	27/23	0	2/1.7	0
2019	78/66.45	1/0.85	14/11.93	3/2.56	4/3.41	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	13/11.08	0/0	22/18.74	0	0	0

Како што се гледа од графичкиот приказ трендот на заболувањата со дијагноза Ентероколитис Акута, во 2017 година заболувањето под оваа дијагноза трипати се зголемува во однос на претходните години. Тоа пред се се должи на фактот што во градот во октомври 2017 година имавме епидемија на оваа болест, чиј причинител не беше докажан, а во 2018 и 2019 година имавме намалување на заболувањата од оваа болест.

Заболувањето со дијагноза интокс.алиментарис во 2017 година има одредено покачување на оваа група на болести во споредба со претходната година, да во 2018 и 2019 пак три пати се намали во однос на 2017 година.

Заболувањата со дијагноза Хепатитис вирус А: 2017 и 2018 година немаме пријава за болести под дијагноза Хепатитис Вирус А, а во 2019 година имаме 3 случаи пријавени како Хепатитис вирус тип А, во 2020 и 2021 година немаме пријавени случеви под оваа дијагноза.

Туларемијата ја имавме 2010 година поради влошените санитарно хигиенски услови во одредени подрачја на нашиот регион, така да после преземените санитарно хигиенски мерки, не беа евидентирани други случаи на оваа болест во наредните години.

Дизентерија бациларис во 2017 и 2018 година немаме пријавено ниту еден случај, да во 2019 година е пријавен еден случај на Дизентерија бациларис чие потекло на заболување не е докажано, а во 2020 и 2021 година исто така немаме пријавени случаи на ова заболување.

Салмонелоза во 2017 година имаме 1 случај, во 2018 година 2 случаја и во 2019 година имавме 4 случаја на салмонелози а во 2020 и 2021 година немаме пријавени

При анализата на површинските води користени се следните методи : ISO 9308-1, ISO 10523:2008, МКС EN ISO 27888:2007, ISO 9297:1989

Од направените увиди и анализираните примероци на површинските води може да се забележи дека воглавно реките се загадени како последица на антропогеното влијание, односно испуштање на непременити комунални отпадни води од урбаните населени места, па заради тоа предложени се следните мерки :

- Поради отпуштањето на отпадните води од населените места без претходно пречистување како во езерото Маврово така и во реките Вардар, Радика, Лакавица предложено е да се изградат пречистителни станици за отпадните води кои се вливаат во реципиентите.
- Предложено е почесто (најмалку еднаш годишно) да се чистат коритата на реките Вардар, Радика и Лакавица.
- Потребно е да се преземат законски и казнени мерки за сите физички или правни лица кои фрлаат отпад во реките или во езерото.

3. ПРОЦЕНА НА БЕЗБЕДНОСТА НА ХРАНАТА КАКО ПОТЕНЦИЈАЛЕН ЗДРАВСТВЕНО -ЕКОЛОШКИ РИЗИК

Во прилог ви ги доставуваме: видот и бројот на анализираните прехранбени продукти и брисеви во табеларен приказ.

Храни : 55 мостри

Брисеви: 82

Табеларен приказ на анализирани мостри храна по производство и анализи

01. 01. 2021 – 31. 12. 2021 год.

Анализа	Вкупно испитани мостри		Мостри од увоз		Домашно производство					
					Индустриско производство		Промет		Занаетчиско	
	Вкупно	Неисп.	Вкупно	Неисп.	Вкупно	Неисп.	Вкупно	Неисп.	Вкупно	Неисп.
Квалитет 0	31	0	0	0	22	0	0	0	9	0
Квалитет 4	38	0	3	0	26	0	0	0	9	0
Микотоксини	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Микробиолошка 5	72	0	8	0	11	0	34	0	19	0

Табеларен приказ на брисеви од предмети
01.01.2021 год. - 31.12.2021 год.

Брисеви	Вкупно	Неисправни	%
Брисеви од предмети и раце	96	4	4,1
Петриеви плочи во здрав. установа	23	1	4,3
Вкупно	119	5	4,2

Табеларен приказ на брисеви на чистота (програмски)
01.01.2021 год. - 31.12.2021 год.

Брисеви од прехранбено производство	Вкупно	Неисправни	%
Брисеви од предмети	57	2	3.5
Брисеви од раце	5	1	20
Вкупно	62	3	4.8

4. ИСХРАНА НА ПОПУЛАЦИОНИ ГРУПИ
(биолошка вредност, антропометрија)

- Поради состојбата со Ковид 19, не се извршени во целост програмските активности
- Се следи организирана исхрана на предучилишни деца во градинките и тоа 20 целодневни оброци во 4 сезони за определување на биолошката вредност.
  - Се следи и исхраната во 1 интернат во 2 сезони по 5 оброци(10) и во едно со целодневна 2 пати по 7(14) или вкупно 44 оброци.
  - Се следи и исхраната на болните во Општа болница Гостивар со 3 целодневни оброци месечно = 36
  - Се следи и се врши проценка на нутритивниот статус кај предучилишни и училишни деца во функција на рана детекција на прекурсори на можни здравствени ризици за појава на хронични незаразни заболувања Испитувањата се вршат согласно со методологијата доставена од ИЈЗ.
- Во прилог ви ги доставуваме сите горенаведени иследувања.

**Извештај за безбедност на храна во образовни институции, училишни,
предучилишни установи
Ј.З.У. Ц.Ј.З. Тетово – п.е.Гостивар
2021 (годишен извештај)**

број на образовни установи	број на увиди	број на тестирани оброци	број / % на микробиолошки загадени	број на брисеви	број /% на брисеви кои не задоволуваат хигиенски стандарди
1	10	47	0	62	3 / 4.8 %

изолирани микроорганизми во храна

Salmonella	47			
S. aureus	47			
aerobni mezofilni bakterii	47			
E.coli	47			
Enterobacteriaceae	47			
Kvasci	47			
Muvli	47			
sulfitoredukuvacki klostridii	47			
Listeria monocytogenes	/			
Campylobacter spp	/			
Yersinia enterocolitica	/			

изолирани микроорганизми во брисеви

aerobni mezofilni bakterii			62	3 / 4.8 %
Enterobacteriaceae			62	3 / 4.8 %
Listeria monocytogenes				
Salmonella				
Klebsiela				

Извештај за безбедност на храна во здравствени институции Ј.З.У. Ц.Ј.З. Тетово

број на објекти	број на увиди	број на тествани оброци	број / % на микробиолошки загадени	број на брисеви	број /% на брисеви кои не задоволуваат хигиенски стандарди
1	2	8	0%	20	0 %

изолирани микроорганизми во храна

Salmonella					
S. aureus		8			
aerobni mezofilni bakterii		8			
E.coli		8			
Enterobacteriaceae		8			
Kvasci		8			
Muvli		8			
sulfitoredukuvacki klostridii		8			
Listeria monocytogenes					
Campylobacter spp					
Yersinia enterocolitica					

изолирани микроорганизми во брисеви

aerobni mezofilni bakterii				20	0 %
Enterobacteriaceae				20	0 %
Listeria monocytogenes					
Salmonella					

ПРИСТАП НА НАСЕЛЕНИЕТО ДО САНИТАЦИЈА ЗА 2021 година

	Вкупно население	Градско	Селско	Приклучок на канализација		Пречистителни станици (опис)		Население со пречистителни станици	
				Град(бр/%)	Село(бр/%)	град	село	Град (бр/%)	Село (бр/%)
* Тетово	194449	87400	107049	87400 (99.9%)	31200 (29.14 %)	нема	Едно село има , не е во функција		350 (0.3%)

*податоците се однесуваат за општините што ги покрива ЦЈЗ Тетово (Тетово,Брвеница,Желино,Теарце,Јегуновце,Боговиње)=92 села + град Тетово.

6. Здравствено-хигиенски прегледи на вработени лица

Во 2021 г извршени се вкупно 2814, здравствено хигиенски прегледи, на вработени во дејности кои се законски задолжени да ги вршат истите. Во однос на 2020г (2715) бројот е зголемен за 3,5%, поради не вршење на прегледи до јуни месец (Ковид 19)

Број на извршени санитарно – хигиенски прегледи по месеци во 2021 година

Месец	2021		
	Вк.број прегледи	Плат.со фактура	Плат. во готово
Јануари	146	97	49
Февруари	297	251	46
Март	232	185	47
Април	236	207	29
Мај	155	144	11
Јуни	260	207	53
Јули	224	141	83
Август	118	108	10
Септември	207	168	39
Октомври	428	410	18
Ноември	230	204	26
Декември	281	222	59
Вкупно	2814	2344	470

Други вонпрограмски активности : се извршуваат врз основа на овластувањата на ЈЗУ ЦЈЗ Тетово и нејзината деловност да се излезе во престерт на корисниците на услугите(воглавно преку склучени договори или индивидуални барања) Од 3 совети за Јавно здравје, активно сме вклучени во 0 совети. Не е одржан ниеден состанок во текот на годината. (повторно)

САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ ТЕТОВО

1. ГОДИШНА ИНФОРМАЦИЈА ЗА САНИТАРНО ХИГИЕНСКА СОСТОЈБА И АНАЛИЗА ЗА ПРОЦЕНКА ЗА РИЗИК НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНАТА: ТЕТОВО

1. Начин на водоснабдување и мониторинг на безбедноста на водата за пиење , проценка на здравствено-еколошкиот ризик во врска со нив.

1.1. Тетово

Водоснабдувањето на градот Тетово се врши по гравитационен пат од водоснабдителниот систем 'Попова Шапка' – резервоари Тетово и од 6 бушени бунари во градското подрачје. Беа вклучени 2 бунари, без да бидеме известени (1 за болницата). Останатите 4 бунари од технички причини , се вон употреба. Двата бунари, иако имаат хлоринатор, водата во нив не се хлорира редовно. Јавното комунално претпријатие не го информира Центарот за јавно здравје , за вклучување на бунарите во водоводот.

Водоводниот систем се состои од:

- 4 изворишта на подземна вода (Драга вода, Големи извори, Вакувски извори, Уливерички извори) лоцирани на три локации.
- 2 цевководи (главен- челичен и стар- гусан)
- 2 собирни комори (на 1700 метри надморска висина и на 550метри надморска висина)
- 3 резервоари (сместени на почеток на пат Тетово-Попова Шапка, изградени од бетон)
- водоводна мрежа.

Низ главниот цевковод годишно поминуваат околу 9 милиони метри кубни вода.

Долж главниот цевковод се изградени 4 мини хидроцентрали со моќност од 4,8MGW.

Од Октомври месец 2017 е пуштена во функција ФИЛТЕР станица, лоцирана во атарот на с.Лисец, непосредно до регионалниот пат :Тетово-Попова Шапка. Во филтер станицата се врши филтрирање на дел од реките: Лешничка и Пена, пред да бидат вклучени во главниот цевковод. Поради раното вклучување, на дват пати, повторно, дојде до промена на вкусот и мирисот на водата за пиење. Анализите на водата за пиење, зголемени по фреквенција и во обем на основна анализа, покажаа дека според сите испитани параметри, водата е безбедна за пиење. Наша претпоставка е дека промената на вкусот и мирисот е поради гниење на вегетацијата (паднати лисја) во реките. Оваа транзиторна појава не предизвика вознемиреност кај населението, по наше мислење поради предупредувањето од наша страна , изнесено во медиумите. На 2 пати дојде на дефект на цевководот кон филтер станицата, поради појава на свлечиште и беа воведени рестрикции на водата за пиење.

Со системот управува Јавно Комунално претпријатие-Тетово од Тетово,кое врши и редовна дезинфекција со хлорирање со гас-хлоринатор и течен хлор, во хлоринаторска станица, сместена во резервоарскиот простор.

Дезинфекција на водата со течен хлор е воведена од октомври 2009г. Во текот на целата година 2021, отсаство на резидуален хлор во водоводната мрежа е забележано 11 пати.Интервенирано е кај надлежните и е констатирано: дефекти на хлоринаторот или заборавност во менувањето на боците со хлорен препарат..Евиденција за хлорирањето од страна на стражарската служба, е неажурно или вивоопшто не се води, што стана лоша пракса. Хлорирање на водата се врши и во филтер станицата редовно.

Поради зголемената и нерационална потрошувачка на вода, намалена штедрост на извориштата како и загубите во системот, повремено се воведени рестрикции во текот на годината, кои во тек на денот временски варираат.

Проблемот со големиот број на индивидуално приклучени хидрофори со сопствени резервоари (најчесто пластични) се повторува и повторува. Ова е проблем, поради неадекватното хигиено-техничко одржување, во смисла на органолептичка неисправност (заматеност, партикули) иако во водоводната мрежа истото го нема. Секојдневно во градскиот водовод се случуваат 2 до 3 дефекти, после кои не се врши хиперхлорирање на водата и испирање на мрежата.

Здравствената безбедност на водата за пиење ја следи ЈЗУ ЦЈЗ Тетово, во обем, вид и методологија на испитување на водите за пиење согласно законските рамки, а по претходно потпишан договор со ЈКП-Тетово. Испитани се 177 мостри на вода од градскиот водовод. Физичко-Хемиски не одговарале на прописите: 0 %, а бактериолошки 5,09 % (сирова вода)

Во прилог ги доставуваме статистиките од извршените лабораториски анализи.

Анализирани мостри вода за пиење од програма за период 01. 01. 2021 год - 31. 12. 2021 год

М е с е ц	Вкуп.	Неис.	%	Бактериолошка анализа			Физичко-хемиска анализа		
				Вк.	Неис.	%	Вк.	Неис.	%
Јануари	11	6	54.54	11	6	54.54	11	2	18.18
Февруари	56	31	55.36	56	25	44.64	56	10	17.85
Март	37	22	59.46	37	19	51.35	37	3	8.1
Април	33	23	69.69	33	19	57.57	33	8	24.24
Мај	30	24	80.0	30	24	80.0	30	4	13.33
Јуни	43	25	58.14	43	25	58.14	43	1	2.32
Јули	33	17	51.21	33	17	51.52	33	5	15.15
Август	23	20	86.95	23	20	86.95	23	3	13.04
Септември	41	35	85.36	41	34	82.93	41	10	24.39
Октомври	29	26	89.65	29	26	89.65	29	6	20.69
Ноември	33	20	60.60	33	19	57.57	33	2	6.06
Декември	32	26	81.25	32	26	81.25	32	3	9.37
Вкупно	401	275	68.58	401	260	64.84	401	57	14.21

Ј.З.У. Ц.Ј.З.
ТЕТОВО

ИЗВЕШТАЈ

Од следење на состојбата со водоснабдување и квалитетот на водата за пиење

за период 01.01.2021- 31.12.20201 год

Одделение за санитарно - хигиенска дејност Тетово

ВОДОСНАБДИТЕЛНИ ОБЈЕКТИ	Број на теренски увиди		Број на земени Мостри вода		Извршени лабораториски анализи					
	предвидени	остварени	предвидени	остварени	Физичко - хемиски			Бактериолошки		
					Вкупно земени	Неисправни		Вкупно земени	Не исправни	
						Бр.	%		Бр.	%
1. Градска населба					180	2		219	13	5.94
Бр. на жители 87.400		2			177			216	11	5.09
1.1 Цент.град. водоснабдит.об					3	2	66.67	3	2	66.67
1.2 Градски лок.јавен водооб.										
2. Селска населба					370	33		375	261	69.60
2.1. Села приклучени на градски водовод										
Бр. села _____										
Бр. жители _____										
2.2 Локален јавен водоснабдителен објект (селски чешми од сопст. извор)		8			58	3		58	45	77.59
2.3 Локален индивидуален					44	6		44	25	56.82
2.4 Централен селски водоснабдителен објект Бр. 82 Бр. жители 117 123		31			268	24		273	191	39.96
3. Викенд населби, хотелски угостителски и туристички објекти		2			4	2	50.0	4	2	50.0
4. Потрошувачка од сопствен водоснабдителен објект					219	18		219	56	25.57
5. Води со посебни својства (минерални термални и сл)		6			28	13		30	14	46.67
6. Останати објекти (крајпатни, споменич, Рекреативни и сл.)		1			15	1		15	13	86.67
7. Студиско истражни објекти					1	/	/	1	/	/
Вкупно		50			817	69		863	359	

ИЗВЕШТАЈ

Од извршени анализи на вода за пиење

Период 01.01.2021-31.12.2021 год. Одделение за сан-хигиенска дејност Тетово

Водоснабдителни Објекти	Бактериолошка анализа на мостри вода за пиење															
	Прегледани			Параметри на неисправност												
	Вкупно	Неисп ав. пр.	%	Вкупно колиформ ни	Термотолер антни бактерии	Esherishia colli	Ентерококи Во 100 мл	Pseudomonas aeruginosa	Сульфитор едуцирачк и кпостриди	Вк. Број аеробни бактерии на 22 С	Вк. Број на бактерии на 37С	бр	%	бр	%	
Градска населба	219	13	5.94	10	4,57	5	2,28	5	2,28	/	/	/	1	0,46	/	/
1 градски цент. водообјект	216	11	5.09	8	3,70	5	2,31	5	2,31	/	/	/	/	/	/	/
2 градски лок. јавен вод.	3	2	66.67	2	66,67	/	/	/	/	/	/	/	1	33,33	/	/
селска населба	375	261	69.60	246	65.60	104	27.73	78	20.8	1	0.27	/	7	1.87	6	1.6
села приклуч. на град. вод																
локален јавен вод. објект	58	45	77.59	43	74.14	23	39.66	19	32.76	1	1.72	/	1	1.72	1	1.72
локален индиви. вод. објект	44	25	56.82	22	50.00	4	9.09	2	4.55	/	/	/	3	6.82	1	2.27
централен селски вод. обје. викенд населби (хотели и угостителски објекти)	273	191	39.96	181	66,3	77	28,21	57	20,88	/	/	/	4	1,	4	1,47
потрошувачка од сопствен доснабдителен објект	219	56	25,57	40	18,26	6	2,76	9	4,11	3	1,37	/	3	1,37	3	1,37
зоди со посебни својства	30	14	46.67	8	26,67	3	10,0	1	3,33	/	/	/	/	/	/	/
останати објекти (ајпатни, рекреативни и студиско истражни објекти)	15	13	86.67	13	86.67	3	20,0	1	6,67	/	/	/	/	/	/	/
ВКУПНО	863	359	41.6	319	36,96	122	14,13	95	11,0	4	0,46	0	11	1,27	9	1,04

ИЗВЕШТАЈ

Од извршени анализи на вода за пиење

Период 01.01.2021 - 31.12.2021 год. Одделение за сан.-хигиенска дејност Тетово

Објект	Прегледани		Физичко – хемиска анализа на мостри вода за пиење												Хлориди		Сулфати																												
	Вкупно	Дав. %	Боја степен Pt - Co			Матност NTU			pH			Потрошувачка на КМпО4			Електролит. спроводливост			Амонијак			Нитрити			Нитрати			Хлориди			Сулфати															
			исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%	исп.	неи	%																
Бунар	258	35	13,7	258	4	1,56	258	4	1,56	258	1	1,03	258	1	1,03	258	1	1,03	258	12	4,65	258	1	0,4	253	2	0,35	255	1	1,1	97	1	1,03	24	1	1,03	8	1	1,03						
Водна	456	37	8,13	456	12	2,63	456	25	5,48	456	3	0,65	456	5	1,03	456	1	1,03	456	3	0,65	453	1	1,1	449	1	1,1	456	1	1,1	97	1	1,03	3	1	1,03	3	1	1,03						
Чешма -	97	7	9,72	97	1	1,03	97	4	4,12	97	2	2,06	97	2	2,06	97	1	1,03	97	2	2,06	94	1	1,1	92	1	1,1	97	1	1,1	97	1	1,03	24	1	1,03	3	1	1,03						
Јавен	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1						
Бунар																																													
Рвоар за	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1						
Оден извор	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
Иран извор																																													
Пен водовод	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
ПТ за																																													
Ње																																													
ИНО	817	79	9,67	817	17	2,08	817	45	5,5	817	9	1,1	817	7	0,85	817	1	0,12	817	17	2,08	811	1	0,12	800	3	0,37	814	1	0,1	2	1	0,1	35	1	0,1	2	1	0,1	2	1	0,1			

ИЗВЕШТАЈ

Од извршени анализи на вода за пиење

Период 01.01.2021 - 31.12.2021 год. Одделение за сан.-хигиенска дејност Тетово

Физичко – хемиска анализа на мостри вода за пиење

Параметри на неисправност

Испитан објект	Прегледани		Железо		Калциум		Магнезиум		Вкупна тврдина		Алкалитет		Суспендира ни матери		Манган		Остаток на испарување		Калиум		
	Вкупно	Тенгл	исп.	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	исп	неи %	
258	35	13,5	258	8	0,03	10	/	10	/	9	/	1	1	100	33	5	15,1	5	1	/	/
456	37	8,11	456	16	305	2	/	3	/	4	/	1	/	/	4	/	/	/	/	/	/
97	7	7,2	97	4	4,12	21	/	24	/	/	/	1	/	/	23	4	17,4	8	/	/	/
2	/	/	2	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1	/	/	/	/	/	/
2	/	/	2	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
1	/	/	1	/	/	/	/	1	/	/	/	/	/	/	1	/	/	/	/	/	/
1	/	/	1	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
817	79	9,67	817	28	3,42	33	/	38	/	13	/	3	1	33,3	62	9	14,5	9	/	/	/

Изготвил:
Блага митовска

10.01.2021 год.

1.2. Селски населби

Во поглед на потеклото на вода, сите жители од селските населби користат подземни води.

Во неколку села, следејќи го трендот од последните години, во летниот период се вклучени и водите од локалните реки во водоводната мрежа, без никаков претходен третман.

Начин на водоснабдување и вид на водообјекти:

- 47 села користат вода за пиење од локални водоводи, а од нив, 9 користат од 3 заеднички.
- 32 села користат вода за пиење комбинирани, од водовод и од јавни чешми.
- 11 села вода користат само од локални водообјекти (јавни чешми и индивидуални бунари)
- во 4 села нелегално е направен и водозафат од локални реки, кои и годинава се користеа во тек на летото, со обавестување дека водата е за техничка употреба. (Општина Теарце)

Со Јавното комунално претпријатие од с. Желино е склучен договор за лабораториско следење на безбедноста и исправноста на водата за пиење од селата од нивната општина. Договор беше склучен и со јавното комунално претпријатие од Брвеница, но за минимален број на мостри, од кои не може да произлезе квалитетна проценка на ризикот од небезбедна вода. После инцидентот со водата за пиење во с. Теарце, направен е договор со комуналното претпријатие, за 4 села, со минимален број мостри, од кои не може да се направи квалитетна проценка на ризикот од небезбедна вода за пиење. Договор за минимален број на мостри е склучен и со комуналното претпријатие од о. Јегуновце

Во тек на летото 2020 поради обид за нелегален зафат на изворишта во атарот на с. Јеловјане, дојде до инцидент и судир на населението од селото, со надлежните од општина Боговиње, при што интервенираше и полицијата и обвинителството.

Генерално недостатоците на селските водоводи се сведуваат на:

- немање на прописна каптажа или несоодветност на истата во техничка смисла.
- неоформеност на заштитни зони или ако се оформени не се одржуваат
- руинирани резервоари.
- застарени и подложни на дефекти водоводни мрежи.
- потполно отсуство на дезинфекција на водата за пиење.

Во текот на годината повторно се појави и комерцијална служба (со сета потребна документација за легалност на бизнисот), која врши дезинфекција на водата со хлор-диоксид, по претходно барање на месното население. Дезинфекцијата не е во континуитет.

Посебен проблем претставуваше вклучувањата на реките во водоводната мрежа во: Теарце, Глоѓи и Лешок, Слатина, во текот на летниот период.

Испитани се 401 мостри вода по програма Бројот на мостри што не одговараат на прописите е 68 % (бактериолошки) и 14,1 % (Физ-хем)

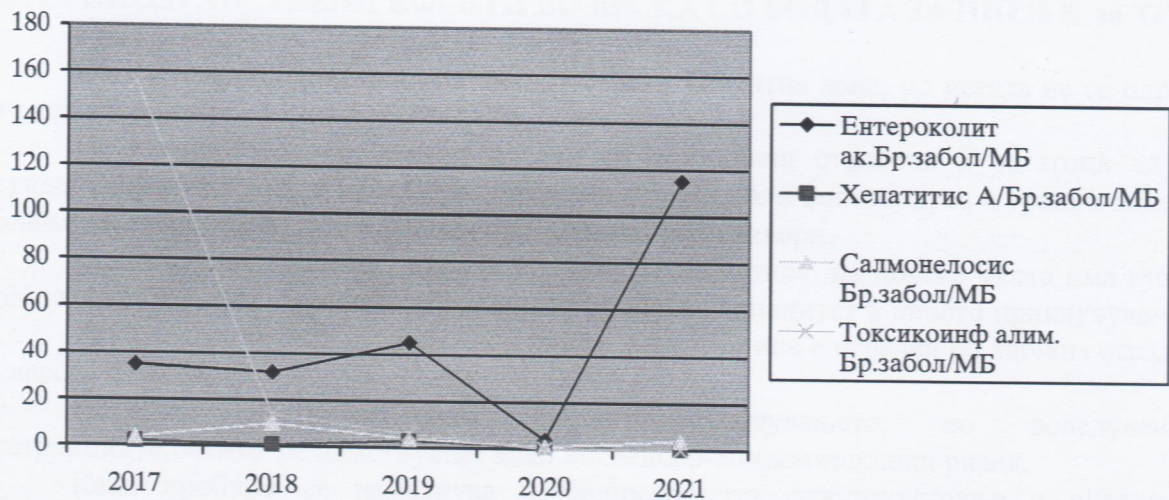
Прилог: статистика на извршените анализи.

**Исправност на вода за пиење по водоснабдителни објекти
за период 01. 01. 2021 - 31. 12. 2021 год**

Водоснабдителен објект	Бактериолошка анализа			Физичко-хемишка анализа		
	Вк.	Неис.	%	Вк.	Неис.	%
1. Бушен бунар	204	54	26.60	199	28	14.21
2. Водоводна мрежа	545	222	40.58	520	40	7.67
3. Јавна чешма - каптажа	99	59	59.59	99	17	17.17
4. Извор јавен	7	7	100.0	7	2	28.57
5. Копан бунар	1	1	100.0	1	/	/
6. Резервоар за вода	4	4	100.0	4	1	25.00
7. Природен извор	7	6	85.71	7	2	28.57
8. Каптиран извор	4	2	50.00	4	/	/
9. Филтерница за вода	3	/	/	3	/	/
10. Базент за капење				1	/	/
Вкупно	874	355	40.61	845	90	10.65

Анализа на трендот на мб. од забол. поврзани со вода (стапка 1: 100,000)

Година	Ентероколит ак. Бр. забол/ МБ	Хепатитис А Бр. забол/ МБ	Салмонелосис Бр. забол/ МБ	Токсикоинф алим. Бр. забол/ МБ
2017	35 / 17.58	2 / 1	4 / 2.01	156 / 78.37
2018	32 / 16.08	1 / 0.50	10 / 5.02	14 / 7.03
2019	45 / 22.6	3 / 1.5	4 / 2	6 / 3.01
2020	4 / 2.01	1 / 0.50	1 / 0.50	0 / 0
2021	115 / 56.82	0	4 / 1.97	0

1.3 Туристички комплекс

Туристичкиот комплекс Попова Шапка, со вода се снабдува од доводниот систем за градот Тетово. Водата се собира во два различни резервоари, меѓусебно одалечени. Дезинфекција на водоводот не е обезбедена редовно т.е. се врши рачно од овластено лице од ЈКП. Поради оваа состојба добиени се поголем број на позитивни резултати.

Не се одржуваат и заштитните зони.

При санитарно-хигиенските увиди, констатирани се технички недостатоци на резервоарите на што е укажано на надлежните со предлог мерки, повторно. Со водоводот управува ЈКП Тетово.

Во текот на 2021 г. испитани се 817 мостри на вода, вкупно (програмски и вонпрограмски):

По програма се извршени 50 санитарно-хигиенски увиди=

- 26 на локални селски водоводи
- 2 на регионални
- 9 на бунари за јавно снабдување
- 6 на јавни чешмо и
- 3 на минерални води
- 4 на градски водовод
- (3 увиди по WASH)

WASH 2021

Ц.Ј.З	Училишта		Тип на училиште		Тип на водоснабдителен објект			Примероци вода за пиење за анализа		Број на увиди	
	град	село	основни	средни	централен	локален	останат	планирани	реализирани	планиран	реализирани
Тетово	14	84	91	7				13	13	13	13

2. ПОВРШИНСКИ ВОДИ

На подрачјето што го покрива Центарот за Јавно Здравје Тетово, значајни за здравјето на населението се површинските води на реките :

- Вардар, узорковани се 6 мостри и извршени се 3 увиди (1 -2класа , 5-3класа,)
  - Пена:узорковани се 4 мостри ,извршени се 3 увиди (4-2 кл.)
  - Бистрица : 3мостри и 3 увиди (, 3-2класа,)
  - Боговињска река: 1 мостри , 1 увид , (1-2каса)
  - Беловишка река 2 мостри 1 увид 1 –(1-2класа,
  - Вратничко езеро:1 мостра , 1 увид (1- 1 класа)
- Вкупно : 17 мостри и 13 увиди

Водите од овие реки (и нивните сливови) се користат за одгледување на риби,рекреација (не често) и наводнување,па од тука се наложува и програмската задача за следење на состојбата од здравствен аспект.Од извршените 13 увиди и од 17 земените мостри (резултатите ги доставуваме во прилог) констатирана е непроменетост на состојбите во однос на испуштање на отпадните води без претходно пречистување на истите, во рецепиентот реката Вардар.Ниската еколошка свест на населението и немањето на адекватна депонија, допринесуваат за загадување со цврсти отпадни материи на сите водотеци.

Испитани се и води од базени за рекреативно капење .5 кои одговараат на стандардите.

За состојбите со површинските води ЈЗИ ЦЈЗ испраќа редовни информации до надлежните органи.

Прилог :табеларен приказ.

ИЗВЕШТАЈ

Од следењето на санитарно – хигиенската состојба на површинските води од 01.01. 2021 – 31.12.2021 год.

Површинска Вода:	Бр.на увиди		Бр.на земен мостри вода		Определена класа			
	по програма	остварени	по програма	остварени	I	II	III	IV
Р. Вардар		5		5		3	2	
Р. Пења		3		4		4		
Р. Бистрица		2		4	1	2	1	
Вратничко езеро								
Беловишка река				2	1	1		
Боговињска река		1		1	1	1		
Вкупно:		13		17	2	12	3	

3. ПРОЦЕНА НА ЗДРАВСТВЕНО ЕКОЛОШКИОТ РИЗИК НА ХИГИЕНСКИОТ КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХ

Задачата се реализира со следење на аероседимент, како месечен пресек во mg/m^3 , на четири репрезентативни мерни места. Методот е стандарден како за земањето на примероци така и за лабораториската дијагноза. Испитани се 48 примероци. Просечната годишна концентрација е $135.9 \text{ mg}/\text{m}^3$

Во прилог ви доставуваме резултати од пресметани вредности на аероседимент, за 2021г

Поради тоа што Тетово е загаден град по ПМ10 честички, дадени се повеќе пати препораки по медиумите, во врска со оваа проблематика. Поради мерките во врска со Ковид, состојбата беше подобра во тек на пролетта и летото.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ХИГИЕНСКИ КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ од 1-01.2021 год. до 31-12.2021 год.

Одделение за хигиена и здравствена екологија
Месец јануари до декември 2020 година

Месец	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација на вкупен аероседимент (mg/m^3)	Мин. (mg/m^3)	Макс. (mg/m^3)	Број на примероци над МДК
јануари	4	4	134.44	106.75	171.18	/
февруари	4	4	117.54	92.59	157.31	/
март	4	4	135.47	101.5	176.8	/
април	4	4	197.62	180.32	211.12	
мај	4	4	87.98	68.33	107.0	
јуни	4	4	157.85	126.38	220.01	
јули	4	4	100.05	184.74	108.88	/
август	4	4	156.69	135.91	179.46	/
септември	4	4	133.61	118.81	161.30	/
октомври	4	4	91.51	78.22	103.43	
ноември	4	4	118.55	61.45	163.8	
декември	4	4	199.92	180.48	221.50	

3. ПРОЦЕНА НА БЕЗБЕДНОСТА НА ХРАНАТА КАКО ПОТЕНЦИЈАЛЕН ЗДРАВСТВЕНО -ЕКОЛОШКИ РИЗИК

Во прилог ви ги доставуваме: видот и бројот на анализираните прехранбени продукти и брисеви во табеларен приказ. (по и вон програма)

- Храни по програма: 28 мостри и 40 бриса
- Храна вон програма: 543 мостри и 47 бриса

Табеларен приказ на брисеви од предмети
01.01.2021 год. - 31.12.2021 год.

Брисеви од прехранбено производство	Вкупно	Неисправни	%
Брисеви од предмети	43	5	11.6
Брисеви од раце	12	0	0
В к у п н о	55	5	9.1

Табеларен приказ на брисеви од предмети
01.01.2021 год. - 31.12.2021 год.

Брисеви од здравствена установа	Вкупно	Неисправни	%
Брисеви од предмети	13	0	0
Петриеви плочи во здрав.установа	8	0	0
В к у п н о	21	0	0

5. ИСХРАНА НА ПОПУЛАЦИОНИ ГРУПИ
(биолошка вредност, антропометрија)

Поради состојбата со Ковид 19, не се извршени во целост програмските активности.

Се следи организирана исхрана на предучилишни деца во градинките и тоа 20 целодневни оброци во 4 сезони за определување на биолошката вредност.

Се следи и исхраната во 1 училиште во 2 сезони по 5 оброци (10) и во едно со целодневна 2 пати по 7 (14) или вкупно 44 оброци (не се следеше)

Се следи и исхраната на болните во Клиничката болница Тетово со 3 целодневни оброци месечно = 36

Се следи и се врши проценка на нутритивниот статус кај предучилишни и училишни деца во функција на рана детекција на прекурсори на можни здравствени ризици за појава на хронични незаразни заболувања Испитувањата се вршат согласно со методологијата доставена од ИЈЗ не беше измерено (висина и тежина) ни едно детево текот на годината. Во прилог ви ги доставуваме табелите за сите горенаведени иследувања.

**Извештај за безбедност на храна во образовни институции, училишни,
предучилишни установи, 2021
Ј.З.У. Ц.Ј.З. Тетово**

број на образовни установи	број на увиди	број на тестирани оброци	број / % на микробиолошки загадени	број на брисеви	број /% на брисеви кои не задоволуваат хигиенски стандарди
1	4	20	0	20	1 / 5 %

изолирани микроорганизми во храна

Salmonella	20			
S. aureus	20			
aerobni mezofilni bakterii	20			
E.coli	20			
Enterobacteriaceae	20			
Kvasci	20			
Muvli	20			
sulfitoredukuvacki klostridii	20			
Listeria monocytogenes				
Campylobacter spp	/			
Yersinia enterocolitica	/			

изолирани микроорганизми во брисеви

aerobni mezofilni bakterii			20	0 %
Enterobacteriaceae			20	1 / 5 %
Listeria monocytogenes				
Salmonella				
Klebsiela				

Staphiloc.aureus

Извештај за безбедност на храна во здравствени институции Ј.З.У. Ц.Ј.З. Тетово

број на објекти	број на увиди	број на тестирани оброци	број / % на микробиолошки загадени	број на брисеви	број /% на брисеви кои не задоволуваат хигиенски стандарди
1	4	8	0%	20	0 %

изолирани микроорганизми во храна

Salmonella					
S. aureus		8			
aerobni mezofilni bakterii		8			
E.coli		8			
Enterobacteriaceae		8			
Kvasci		8			
Muvli		8			
sulfitoreducuvacki klostridii		8			
Listeria monocytogenes					
Campylobacter spp					
Yersinia enterocolitica					

изолирани микроорганизми во брисеви

aerobni mezofilni bakterii				20	0 %
Enterobacteriaceae				20	0 %
Listeria monocytogenes					
Salmonella					

6. СЛЕДЕЊЕ НА ОТСТРАНУВАЊЕ НА КОМУНАЛЕН ОТПАД

Се изгради времена претоварна станица, 3 км вон градот која функционира и во 2021, но останува проблем комуналниот отпад, во летниот период

ПРИСТАП НА НАСЕЛЕНИЕТО ДО САНИТАЦИЈА ЗА 2021 година

	Вкупно население	Градско	Селско	Приклучок на канализација		Пречистителни станици (опис)		Население со пречистителни станици	
				Град(бр/%)	Село(бр/%)	град	село	Град (бр/%)	Село (бр/%)
* Тетово	194449	87400	107049	87400 (99.9%)	31200 (29.14 %)	нема	Едно село има, не е во функција		350 (0.3%)

*податоците се однесуваат за општините што ги покрива ЦЈЗ Тетово (Тетово, Брвеница, Желино, Теарце, Јегуновце, Боговиње)=92 села + град Тетово.

7) Активности за заштита на населението од топлотни бранови и студено време, согласно со акционите планови.

Постапено е согласно со редовните известия и протоколи од акционите планови (имаше 2 топлотни брана)

8. (Вон програмски активности)

- Здравствено-хигиенски прегледи на вработени лица

Во 2021 г извршени се вкупно 5940, здравствено хигиенски прегледи, на вработени во дејности кои се законски задолжени да ги вршат истите. Во однос на 2020г (4020) бројот е зголемен за 32.3%, поради не вршење на прегледи до јуни месец (Ковид 19)

Број на извршени санитарно – хигиенски прегледи по месеци во 2021 година

Месец	2020			2021		
	Вк.број прегледи	Плат.со фактура	Плат. во готово	Вк.број прегледи	Плат.со фактура	Плат. во готово
Јануари	412	353	59	375	328	47
Февруари	480	429	51	526	474	52
Март	365	278	87	473	392	81
Април	97	79	18	390	335	55
Мај	187	156	31	233	183	50
Јуни	409	271	131	332	276	56
Јули	220	183	37	340	259	81
Август	303	279	24	263	210	53
Септември	332	280	52	988	923	65
Октомври	426	391	35	855	819	36
Ноември	446	425	21	657	566	91
Декември	343	311	32	508	435	73
Вкупно	4020	3437	583	5940	5200	740

Други вонпрограмски активности : се извршуваат врз основа на овластувањата на ЈЗУ ЦЈЗ Тетово и нејзината деловност да се излезе во престерт на корисниците на услугите(воглавно преку склучени договори или индивидуални барања) Од 6 совети за Јавно здравје, активно сме вклучени во 4 совети. Не е одржан ниеден состанок во текот на годината. (повторно)

МИКРОБИОЛОШКА ДЕЈНОСТ

ТЕТОВО

Служба Института за медицинска микробиологија
ЈЗРЦ "Св. Кирил и Методиј", Скопје, Бр. 1113 Тетово

Објект за микробиолошка дејност:
Објект за микробиолошка дејност

Бр. на документација: Бр. 1113 Тетово

Страна: Македонија

Републиканско институционално лице

Клиника за инфективна болест (микробиолошка лабораторија)

Материјал: микробиолошка дејност

Микробиолошка дејност

Микробиолошка Дејност

Во лабораторија за микробиолошка дејност

Во 2021 година работело Министерство за Здравство и се отворило

Материјал за микробиолошка дејност

Материјал за микробиолошка дејност

Материјал за микробиолошка дејност

Материјал за микробиолошка дејност

Материјал за микробиолошка дејност

МИКРОБИОЛОШКА ДЕЈНОСТ ТЕТОВО

Согласно Програмата за превентивна заштита на Р. Северна Македонија, лабораториската дејност на Р.Е. по микробиологија при Ј.З.У. Ц.Ј.З Тетово согласно со новата систематизацијата функционира со два отсека:

- **Отсек за медицинска микробиологија**
- **Отсек за санитарна микробиологија**

Р.Е. за микробиологија при Ј.З.У. Ц.Ј.З. Тетово ги спроведуваше следните задачи:

- Откривање на изворите на заразата, клиноносителите и патиштата на пренесување
- Ретроспективно испитување преку серолошки анализи
- Контрола на превземените мерки (дезинфекција, стерилизација, имунизација, осетливост на популација и ефекти од лекувањето)
- Микробиолошка контрола во здравствените организации (операциони сали, сала за реанимација и други простории, инструменти, работни површини, здр. материјали и др.)

Поставувањето на микробиолошката дијагноза која е од важност за понатамошно лекување се вршеше преку испитување на: крв, ликвор, ексудат, пунктат, спутум, трахеален аспират, фецес, урина, како и брисеви од грло, нос, уста, уши, очи, кожа, рана, ректум, вагина, цервикс, уретра и др. Обработката на материјалите одеше согласно со работните упатства. Понатамошната изработка на антибиограмите одеше со користење на диск дифузионата метода и автоматизирано со апарат **auto SCAN**. За голем дел од серолоските испитувања се користат : апаратот **BN ProSpect** , **MINI VIDAS** , Имуофлуоресцентен микроскоп, **VirClia**.

Во санитарната микробиологија за испитување на водата се користи апаратот за мембран филтрација, и сите примероци на вода и храна се работат согласно со ИСО стандардите

Во 2021 доби дозвола за работа од Министерство за Здравство и се отвори лабораторијата за Молекуларна дијагностика каде се користи апаратот **CFX 96** , апаратот за екстракција **Seeprep 32**, **Biosafety cabinetot II**.

A/ Отсекот за медицинска микробиологија

Во овој отсек во текот на 2021 година го извршивме следното-податоците се од лабораторијата од Тетово:

1. Поставување на етиолошка дијагноза на заразни болести што е од важност за понатамошно лекување:
  - Бактериолошки испитани се вкупно 38 395 примероци со вкупно 191 975 анализи
  - Паразитолошки испитувања на материјали изнесува 3085 со 9255 анализи.
2. Одредување, контрола и евалуација на антибиотска терапија направени се 4344 примероци со 43 440 анализи.
3. Откривање извори на зараза и клиноносителство примероци со анализи
4. Ретроспективни испитувања преку серолошки реакции изработени се 17 688 примероци со 35 376 анализи

5. Контрола на превземени мерки(стерилизација,имунизација,осетливост на популација и ефекти од лекувањето) испитани беа 810 примероци со 1620 анализи
6. Микробиолошки испитувања на лица кои доаѓаат од други земји во кои има маларија, колера и други заболувања испитани се 0 примерок со 0 анализи
7. Микробиолошка контрола на брисеви на чистота во здравствени и други организации испитани беа вкупно 482 примероци со 964 анализи, а контрола на стерилност со користење на-биолошки индикатори (спори) изработени се 328 примерока.

Б/ Во одделението за санитарна микробиологија како материјали беа испитувани: води и тоа хлорирани, нехлорирани, површински како и нови зафати на вода и животни намирници кои се во промет.

- вода: беа испитани вкупно 935 примерока со 9350 анализи
- храна: беа испитани вкупно 469 примероци со 4690 анализи.
- Лабораторијата за санитарна микробиологија во Тетово е акредитирана спрема ИСО 17025 за испитување на вода и храна.

Во лабораторијата за Молекуларна дијагностика изработени се вкупно 7229 примероци - брисеви од грло и нос за изолација на SARS Cov-2 со РТ-ПЦР методот.

Сите овие изнесени податоци ќе бидат и табеларно прикажани во табела бр.1 .

ТАБЕЛА 1		2021	
		Број на примероци	Број на анализи
1	Поставување на етиолошка дијагноза на заразни болести за понатамошно лекување: а/ Бактериолошко испитување на материјали б/Паразитолошко испитување на материјали	38 395 3085	191 975 9255
2	Одредување,контрола и евалуација на антибиотска терапија	4344	43 440
3	Откривање на извори на зараза, клиџоносители	184	1840
4	Ретроспективни испитувања ореку серолошко лабораториски анализи	17 688	35 376
5	Типизација на причинители,одредување серолошки групи на бактерии	4344	43 440
6	Контрола на преземени мерки(стерилизација, имунизација, осетливост на популација, ефекти од лекување и др.)	810	1620
7	Микробиолошки испитувања на лица кои доаѓаат од други земји во кои има маларија, колера и други заболувања	/	/
8	Микробиолошки прегледи на вода,храна, просториии опрема за производство и промет на прехранбени производи	1404	14 040
9	Микробиолошка контрола на здравствени организации (операциони сали, сали за реанимација и др. простории, инструменти,	810	2430

	работни површини и др.		
10	Микробиолошка контрола на лица кои работаат во производство и промет со животни намирници, во снабдување на населението со вода за пиење во предучилишни и училишни установи, здр. Работници, лица кои пружаат берберско фризерски услуги и козметичка нега и вработени во производство.	5940	35 640

Расчленето по видови на материјали ги извршивме следните анализи со табеларен приказ:

ТАБЕЛА БР. 2		2021
1	Уринарни инфекции	8332
2	Респираторни инфекции	14 892
3	Инф. на кожа, уво, око, рана	737
4	Интестинални инфекции	2948
5	Хемокултури	193
6	Ликвор, ексудат, пунктат	23
7	Генитални инфекции	7949
8	Идентификации	4344
9	Антибиограми	4344
10	Brucella capt	13
11	Reuma faktor	815
12	Ast-o	893
13	Crp	937
14	Infektivna mononukleoza	55
15	HBS Ag	2419
16	HIV	2531
17	HCV	2556
18	BAB	71
19	Sifilis RPR reakcija	0
20	Vidalova reakcija	0
21	CMV	1433
22	TXO	1406
23	Chlamidya	2822
26	Параз. исп. на фецес	3085
27	Испитување на води	935
28	Испитување на храни	469
29	Брисеви на чистота	482
30	Контрола на стерилизација	328
31	Mycoplasma hominis I Ureaplasma urealitica	3291
32	Mikoloski ispitivanja	7949

МИКРОБИОЛОШКА ДЕЈНОСТ ГОСТИВАР

Согласно Програмата за јавно здравје на Р.С.Македонија, лабораториската дејност на РЕ по микробиологија при ЈЗУ ЦЈЗ Тетово, согласно со новата систематизацијата функционира со два отсека:

- **Отсек за општа бактериологија**
- **Отсек за санитарна бактериологија**

Микробиологија при ЈЗУ ЦЈЗ Тетово во Гостивар ги спроведуваше следните задачи:

А/ Отсекот за општа бактериологија

Во овој отсек во текот на 2021 година го извршивме следното (податоците се од лабораторијата од Гостивар:

1. Поставување на етиолошка дијагноза на заразни болести што е од важност за понатамошно лекување:
  - Бактериолошки испитани се вкупно 19 492 примероци со вкупно 97 460 анализи
  - Паразитолошки испитувања на материјали изнесува 586 со 1758 анализи.
3. Одредување, контрола и евалуација на антибиотска терапија направени се 1778 примероци со 17780 анализи.

ТАБЕЛА 1		Бр. на примероци	Бр. на анализи
1	Поставување на етиолошка дијагноза на заразни болести за понатамошно лекување: а/Бактериолошко испитување на материјали б/Паразитолошко испитување на материјали	19492	97460
2	Одредување, контрола и евалуација на антибиотска терапија	1778	17780
3	Откривање на извори на зараза, клицносоители	/	/
4	Ретроспективни испитувања ореку серолошко лабораториски анализи	3649	7298
5	Типизација на причинители, одредување серолошки групи на бактерии	/	/
6	Контрола на преземени мерки (стерилизација, имунизација, осетливост на популација, ефекти од лекување и др.)	/	/
7	Микробиолошки испитувања на лица кои доаѓаат од други земји во кои има маларија, колера и други заболувања	/	/

Расчленето по видови на материјали ги извршивме следните анализи со табеларен приказ:

ТАБЕЛА БР. 2		2021
1	Уринарни инфекции	5059
2	Респираторни инфекции	4086
3	Инф. на кожа,уво,око, рана	438
4	Интестинални инфекции	701
5	Хемокултури	118
6	Chlamidya bris	1769
7	Генитални инфекции	5046
8	Идентификации	1778
9	Антибиограми	1778
10	Brucella capt	3
11	Reuma faktor	/
12	Ast-o	111
13	Срп	/
14	H.PYLORI feces	58
15	HBS Ag	740
16	HIV	706
17	HCV	749
18	BAB	12
19	Rubeolla	204
20	H.PYLORI krv	55
21	CMV	449
22	ТХО	441
23	Adeno/rota	/
26	Параз. исп. на фецес	586
27	Испитување на води	400
28	Испитување на храни	66
29	Брисеви на чистота	190
30	Контреола на стерилизација	90
31	Mycoplasma hominis I Ureaplasma urealitica	2131
32	Infektivna mononukleoza	9
33	Pneumoslide	48
34	Serum za Chlamidya	73

Изготвил: Прим. д-р спец.Тода Крстеска

31.01.2022год.
Тетово

ЈЗУ Центар за јавно здравје Тетово
Одделение за специјално медицинска дејност

Прим. д-р Тода Крстеска

